

QOY ƏDALƏT ZƏFƏR ÇALSIN!

"Səs" qəzeti mənim
üçün ən əziz qəzətdir

Hərəkət

Ses

Qəzet 1991-ci il yanvarın 11-dən çıxır

Nö 211 (5683) 7 noyabr 2018-ci il. "Əlincə" Azərbaycan Xeyriyyə Cəmiyyətinin orqanı. Qiyməti 40 qəpik

Cəbhə bölgəsinə Prezident qayğısı

Qarabağ zonasına səfərlər Azərbaycan xalqının və
Prezidentinin möhkəm birliyinin ifadəsidir

Səh → 2

Heydər Əliyev Fondundan
muğamin inkişafına
daha bir töhfə

3

"Bizim həyat" layihəsi
çərcivəsində abadlaşdırılan
növbəti həyat sakinlərin
istifadəsinə verilib

4

Ukrayna saytında "Bir kamar -
Bir yol" layihəsində
Azərbaycanın əhəmiyyətinə
dair geniş məqala
dərc edilib

5

9 dekabr: Ermənistan
"siyasi zəlzələ" ərafəsində

8

XİN: "Ermənistan
qeyri-konstruktiv
mövqeyini bariz şəkildə
nümayiş etdirir"

9

Misir mətbəti Fələstin
Dövlətinin Asiya ölkələrindəki
səfirlərinin Bakıda keçirilmiş
konfransını geniş
işıqlandırıb

9

→ 7

Ölkəmiz
multikulturalizm və
tolerantlığın mərkəzinə
çevirilib

→ 7

"Mövqeyimiz
Fələstin dövləti,
fələstinlər üçün
həməşə üzdə olub"

→ 6

Bəhruz Quliyev:
"Prezidentin Fərmanı ana
dilimizin qorunmasına
diqqət və qayğının bariz
nümunəsidir"

Cəbhə bölgəsinə Prezident qayğısı

Qarabağ zonasına səfərlər Azərbaycan xalqının və Prezidentinin möhkəm birliyinin ifadəsidir

Bu gün Azərbaycanın sosial-iqtisadi yüksəlişi ilk növbədə, insanların gündəlik həyatında özünü qabarıq şəkildə göstərir. Prezident İlham Əliyevin son 15 il ərzində imzalandığı məqsədyönlü fərman və sərəncamlar, qəbul etdiyi praqmatik qərarlar, həbələ, obyektiv reallıqdan irəli gələn addımları ölkəmizin sürətli inkişafına təkan vermişdir. Həyata keçirilən effektiv iqtisadi islahatlarla Azərbaycan dünyanın ən sürətli inkişaf edən ölkəsi-nə çevrilmişdir.

Xüsusilə də, regionların sosial-iqtisadi inkişafi dövlət proqramlarının uğurla icrası qarşıya qoyulan vəzifelərin layiqincə yerinə yetirildiyini sübut edir. Hər bir iqtisadi rayonun, spesifik xüsusiyyətləri nəzərə alınmaqla, reallaşdırılan sosial-iqtisadi inkişaf proqramı bölgərimizin tarazlı inkişafını təmin etmiş, əhalinin sosial rifah hali yüksəlmış, sahibkarlıq mühiti genişləndirilmişdir. Ötən on beş ilde Azərbaycana 236 mlrd. dollar investisiya yatırılıb və mehz buna görə də, Azərbaycan investisiya ixrac edən ölkəye çevrilib. Son 15 il ərzində ÜDM 3,6 dəfə artıb, özel sektorun payı 83,9%-ə çatıb. 2017-ci ildə 2,7%-lik iqtisadi artım müşahidə edilib. Ölkədə fealiyyət göstərən sahibkarların sayı 4,2 dəfə artıb. Son 15 ilde Azərbaycanda 1,9 milyon yeni iş yeri yaradılıb. Ən müümət məsələ isə, Prezident İlham Əliyevin, mütəmadi olaraq, bölgələrə səfər etməsi və səfərləri çərçivəsində müxtəlif təyinatlı infrastruktur obyektlərinin açılış və təməlqyma mərasimlərində iştirakı, müəssisələrin fealiyyəti ilə yaxından tanış olması, eləcə də, ictimaiyyətde keçirdiyi görüşlərdə qaldırılmış məsələlərin həlli məqsədilə vəsaitin ayrılması regionların inkişafına göstərdiyi diqqətin bariz nümunəsidir.

Dövlət başçısının cəbhə bölgələrinə hər səfəri əhali arasında böyük inam yaradır

Bu günlərdə Azərbaycan Respublikasının Prezidenti, Ali Baş Komandan İlham Əliyev və Birinci Xanım Mehriban Əliyevanın Ağdam, Ağcabədi və Tərtər rayonlarına səfərləri olub. Səfərlər bir sira sosial və iqtisadi təyinatlı obyektlərin açılışları ilə əlamətdar olub. Prezident İlham Əliyev Ağdam rayonunda əsaslı şəkildə yenidən qurulan Quzanlı-İmamqulubəyli-Orta Qərvənd-Xındırıstan avtomobil yolunun açılışında iştirak edib. Prezident İlham Əliyev yenidən qurulan, uzunluğu 5,4 kilometr olan Əfətli-Hacituralı-Həsənxanlı avtomobil yolu barədə məlumat verilib. Dövlət başçısına, həmçinin, Tərtər-Hindarx avtomobil yolunun 18-41-ci kilometrlik hissəsi və Ağdam-Hindarx-Ağcabədi avtomobil yolunun 23-37-ci kilometrlik hissəsində görülən yenili-

dənqurma işləri baredə də məlumat verilib.

Prezident İlham Əliyev və Birinci Xanım Mehriban Əliyeva Heydər Əliyev Fondunun təşəbbüsü ilə inşa olunan Ağdam Muğam Mərkəzinin, Kənd Təsərrüfatı Nazirliyinin Heyvandarlıq Elmi-Tədqiqat İnstitutunun tabeliyindəki "Qarabağ Atçılıq Təsərrüfatı" Məhdud Məsuliyyətli Cəmiyyətinin Qarabağ Atçılıq Kompleksinin açılışında iştirak ediblər.

Məlumat verilib ki, dövlət tərəfindən Azərbaycan atlarının şans-hərətinin özünə qaytarılması, ölkəmizdə atçılığın inkişafının təmin edilməsi üçün ciddi işlər görülür. 2007-ci ildə "Atçılıq haqqında" qanunun tətbiqi ilə əlaqədar Prezident İlham Əliyev tərəfindən müvafiq Fərman imzalanıb, atçılığın inkişafı üzrə Program təsdiqlənib. Prezident İlham Əliyevin "Azərbaycanda Qarabağ atı cinsinin inkişafına əlavə dəstək haqqında" 2014-cü il 19 noyabr və "Heyvandarlığın maddi-tekniki təchizatının yaxşılaşdırılması ilə bağlı tədbirlər haqqında" 2015-ci il 21 avqust tarixli sərəncamları isə Qarabağ atının gene-fondunun qorunmasında, tarixi şöhrətinin özüne qaytarılmasında müümət həməniyyətə malikdir. Dövlətimizin başçısı 2017-ci il fevralın 22-də isə bu sahə ilə bağlı daha bir Sərəncam imzaladı. Sərəncama əsasən, Qarabağ atı cinsinin damızlıq özəyinin qorunması və inkişaf etdirilmesi, bu sahədə seleksiya damızlıq işlərinin elmi əsaslarla aparılmasına şərait yaradılması istiqamətində heyata keçirilən tədbirlərin başa çatdırılması və Heyvandarlıq Elmi-Tədqiqat İnstitutunun tabeliyindəki "Qarabağ Atçılıq Təsərrüfatı" MMC-nin Atçılıq Kompleksinin tikintisi üçün Prezidentin Ehtiyat Fondundan Kənd Təsərrüfatı Nazirliyinə 2 milyon manat vəsait ayrılib və bu gün artıq Qarabağ Atçılıq Kompleksi istifadəyə tam hazırlıdır. Dövlətimizin başçısı və xanımı, həmçinin, kompleksin tövlələrində yaradılan şəraitlə də tanış oldular.

Sonra Prezident İlham Əliyev

və Birinci Xanım Mehriban Əliyeva "Qarabağ atı cinsinin inkişafına əlavə dəstək haqqında" 2014-cü il 19 noyabr və "Heyvandarlığın maddi-tekniki təchizatının yaxşılaşdırılması ilə bağlı tədbirlər haqqında" 2015-ci il 21 avqust tarixli sərəncamları isə Qarabağ atının gene-fondunun qorunmasında, tarixi şöhrətinin özüne qaytarılmasında müümət həməniyyətə malikdir. Dövlətimizin başçısı 2017-ci il fevralın 22-də isə bu sahə ilə bağlı daha bir Sərəncam imzaladı. Sərəncama əsasən, Qarabağ atı cinsinin damızlıq özəyinin qorunması və inkişaf etdirilmesi, bu sahədə seleksiya damızlıq işlərinin elmi əsaslarla aparılmasına şərait yaradılması istiqamətində heyata keçirilən tədbirlərin başa çatdırılması və Heyvandarlıq Elmi-Tədqiqat İnstitutunun tabeliyindəki "Qarabağ Atçılıq Təsərrüfatı" MMC-nin Atçılıq Kompleksinin tikintisi üçün Prezidentin Ehtiyat Fondundan Kənd Təsərrüfatı Nazirliyinə 2 milyon manat vəsait ayrılib və bu gün artıq Qarabağ Atçılıq Kompleksi istifadəyə tam hazırlıdır. Dövlətimizin başçısı və xanımı, həmçinin, kompleksin tövlələrində yaradılan şəraitlə də tanış oldular.

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev və Birinci Xanım Mehriban Əliyeva səfər çərçivəsində "Azərxalça" Açıq Səhmdar Cəmiyyətinin Ağdam filialının açılışında iştirak ediblər. Bildirildi ki, bina toxuculuq emalatxanası, rəssam otağı, anbar, yeməkxana, tibb otağı, xalça satışı salonu və digər bölmələrdən ibarətdir. Emalatxanada müxtəlif ölçülü 43 dəzgahda Azərbaycan xalçaları toxunacaq. Əsasən, Ağdam, Bərdə, Beyləqan, Cəbrayıllı, Füzuli, Kəlbəcər, Qubadlı, Xocalı, Laçın, Şuşa və Zəngilan rayonlarının kəndlərində toxunan tar-

xi və orijinal Qarabağ xalça çeşniliyinin toxunmasına üstünlük verilecek.

Dövlətimizin başçısı və Birinci Xanım xalçalarla görüşü zamanı Mehriban xanım Əliyeva müəssisədə toxunan ilk xalçanı kəsib.

Prezident İlham Əliyev və Birinci Xanım Mehriban Əliyeva Ağdam rayonuna səfəri çərçivəsində Ağcabədi rayonunun Hindarx qəsəbəsində fermer Əsmər Hüseynovaya məxsus 4 hektar pay torpağında ekimli pambiq sahəsi ilə də tanış olublar. Bildirildi ki, ötən il bu fermer təsərrüfatında 70 hektar sahədə pambiq ekilib və 253 ton məhsul götürüb.

Prezident İlham Əliyev və Birinci Xanım Mehriban Əliyeva pambiqçılara görüşüb səhəbədə ediblər.

Qeyd edək ki, dövlətimizin başçısının ölkədə aqrar sektorun enerji sahəsi olan pambiqçılığın inkişafı ilə əlaqədar verdiyi tövsiyə və tapşırıqlara müvafiq olaraq, son illər bu sahənin dircəldilmesi üçün mühüm addımlar atılıb. Ölkəmizdə pambiqçılığın inkişafına göstərilən dövlət qayğısı Ağcabədi rayonunda da torpaq sahiblərinin bu sahəyə marağını ildən-ile artırır. Əgər ötən

il Ağcabədi rayonu ərazisində 9550 hektarda pambiq ekilmüşdə, bu il 10 min hektar sahədə "ağ qızıl" becərilib.

Pambiqçılardan ölkəmizdə kənd təsərrüfatının bu sahəsinin inkişafına göstərilən yüksək qayğıya görə minnətdarlığını bildiriblər.

Bir məqamı da vurgulamaq lazımdır ki, ölkə Prezidenti sefər etdiyi rayonların daha yüksək səviyyədə inkişafı və əhalinin firavan yaşaması üçün Prezidentin Ehtiyat Fondundan maliyyə vəsaiti ayırması dövlətin qayığının real nəticəsidir. Mehəz bu baxımdan, ölkə Prezidenti Ağdam rayonunda əkin sahələrinin suvarma suyu ilə təminatının yaxşılaşdırılması ilə bağlı Azərbaycan Meliorasiya və Su Təsərrüfatı Açıq Səhmdar Cəmiyyətinə 2,5 milyon (iki milyon beş yüz min) manat, Ağdam rayonunun temas xəttinə yaxın olan yaşayış məntəqələrini erməni silahlı birləşmələrinin iri-

çaplı silahlardan və artilleriya qırğalarından intensiv atəşə məruz qoyması nəticəsində mülki əhaliyə dəymiş ziyanın aradan qaldırılması istiqamətində işlərin davam etdiriləmisi məqsədilə Ağdam rayon icra hakimiyyətinə 3 (üç) milyon manat ayrılmış haqqında verdiyi sərəncamlarıdır.

Bələdliklə, Prezident İlham Əliyev regionlara hər səfəri, o cümlədən də, cəbhə bölgələrinə səfərləri Azərbaycan xalçı qarşısında öz Prezidentlik vəzifəsini necə şərəfə icra etdiyini bir dənə nümayiş etdirir. Eyni zamanda, bu səfərlər Azərbaycan xalqının və Prezidentinin möhkəm birliyinin reallığıdır və heç şübhəsiz, kifayət qədər yüksək əhəmiyyətli ordumuzun şücaəti Ali Baş Komandanın rəhbərliyi ilə yaxın vaxtlarda Azərbaycan öz ərazi bütövlüyünü bərpa edəcək.

Bir sözə, ölkə Prezidenti cəbhə bölgəsinə bu səfəri ilə nümayiş etdirdi ki, Azərbaycan torpağının her qarşı müqəddəsdir və düşməndən azad olunacaq, hər bir Azərbaycan vətəndaşı cənab Prezidentin diqqət və qayığını öz üzərində hiss edir.

RƏFIQƏ KAMALQIZI

Heydər Əliyev Fondundan muğamın inkişafına daha bir töhfə

İlham Əliyev: “Muğam həm ədəbiyyatdır, həm musiqidir, həm də Azərbaycan dilinin saflığını qoruyan sənətdir”

Muğam sənəti azərbaycanlılar tərəfin dən milli özünüdərk və özünü eyniləşdirmənin əsasını təşkil edən başlıca mədəni dəyərlərdən biri ki mi qarınılır. Azərbaycanın ənənəvi musiqisinin ən iri janrı olan muğam sənəti dünyadan hər yerində dinləyicilərin və mütəxəssislərin diqqətini geniş şəkildə özü nə cəlb edib.

Müsər dövrümüzde özünün yəni bir inkişaf dövrünü yaşayan Azərbaycan muğamı dövlət tərəfin dən qorunur və təbliğ edilir. Azərbaycan xalqının mədəni ənənələri və tarixində dərin köklərə malik olan muğam sənətinin inkişafına və təbliğine xüsusi önem verilir. Həm milli mədəniyyət üçün, həm də bütün bəşəriyyətin mədəniyyəti üçün Azərbaycan muğamının bədii dəyəri, onun yüksək mənalılılığı 2003-

cü ildə YUNESKO kimi nüfuzlu beynəlxalq təsisat tərəfindən etiraf olunmuşdur. YUNESKO muğamı “bəşəriyyətin şifahi və qeyri-maddi ərisin şah əsərlərindən biri” elan etmişdir.

Milli-mənəvi dəyərlərin qorunması və Azərbaycan mədəniyyətinin təbliği sahəsində heyata keçirilmiş layihələr arasında Azərbaycan muğamının dünyada geniş təbliği meqsədilə Bakı şəhərində Beynəlxalq Muğam Mərkəzinin yaradılması önemli yer tutur. Regionlarda da muğam mərkəzlerinin yaradılmasına dəstək verən Heydər Əliyev Fondu təşəbbüsü ilə Ağcabədi də və Füzulidə muğam mərkəzləri inşa olunmuşdur.

Bu günlərdə isə Heydər Əliyev Fondu təşəbbüsü ilə inşa olunan Ağdam Muğam Mərkəzi istifadəyə verilib. Ağdam Muğam Mərkəzi yüksək zövqle müasir səviyyədə inşa olunub. Burada qrim, gözləmə, texniki, inzibati, yardımçı və digər otaqlar yaradılıb. Mərkəzdə müsiqi aletlərinin təmiri emalatxanası da fəaliyyət göstərəcək. Bu mərkə-

zin konsert zalı da müasirliyi ilə seçilir. Buradakı 328 yerlik konsert zalında müxtəlif mədəni tədbirlər, o cümlədən, muğam gecələri keçirilmək üçün hərtərəfli şərait var. Mərkəzdəki sinif otaqlarında muğamın sirlərinə yiyələnmək üçün bütün imkanlar mövcuddur. Muğam Mərkəzinin açılışında iştirak edən Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyev dövlətimiz tərəfindən muğam sənətinin inkişafına yönəldilmiş layihələrin icra olduğunu qeyd edib. Bildirib ki, muğam bizim milli sənətimiz, milli sərvetimizdir: “Bizim mənəvi dəyərlərimiz, Azərbaycan dəyərlərinin inkişafı, qorunması üçün ədəbiyyatımızın, musiqimizin çox böyük əhəmiyyəti var. Muğam həm ədəbiyyatdır, həm musiqidir, həm də Azərbaycan dilinin saflığını qoruyan sənətdir”.

Ölkə Prezidenti İlham Əliyev bu yaxınlarda “Azərbaycan dilinin saflığının qorunması və dövlət dilindən istifadənin daha da təkmilləşdirilməsi ilə bağlı tədbirlər haqqında” imzaladığı Fermana ehtiyac olduğunu və bu məsələ ilə bağlı bir ne-

çə dəfə öz fikirlərini bildirdiyini diq-qətərətir: “Mən bu məsələ ilə bağlı bir neçə dəfə öz fikirlərimi bildirmişəm. Bizim çox zəngin dilimiz var və Azərbaycan ədəbiyyatı bunu təsdiqləyir. Ancaq indi dünyada gedən qloballaşma prosesləri, digər proseslər ister-istəməz dilimizə də təsir edir, biz dilimizi xarici təsirdən qorunmalıyq. Bizim dilimizə lüzumsuz xarici kəlmələr lazımdır. Bizim dilimiz o qədər zəngindir ki, istənilən fikri, istənilən məsələni ifade etmək mümkündür. Ancaq biz görürük ki, bəzi hallarda həm kütləvi informasiya vasitələrində, həm digər sahələrde dilimizə yad kəlmələr daxil edilir. Bunlar dilimizi zənginləşdirir, əksinə, bəzən mövcud sözlər yeni sözlərlə əvəzlənir və mən bunun qəti əleyhinəyəm. Bu gün bu fürsətdən istifadə edərək, bir daha bildirmək istəyirəm ki, hamımız öz dilimizi qorunmalıyq. Əlbəttə, bizim incəsənətimizin ənənəvi növleri, o cümlədən, muğam sənəti bu sahədə xüsusi rol oynayır”.

Bu gün Heydər Əliyev Fondu tərəfindən Azərbaycan muğamının

inkişafı və dünyada tanıdlaması məqsədilə müxtəlif müsabiqələr və beynəlxalq festivallər təşkil edilərək, həyata keçirilir. Prezident İlham Əliyev Heydər Əliyev Fondu prezidenti Mehriban Əliyevanın muğama göstərdiyi qayğını vurgulayaraq bildirib: “Heydər Əliyev Fondu prezidenti Mehriban Əliyevanın muğama göstərdiyi qayğını vurgulayaraq bildirib: “Heydər Əliyev Fondu prezidenti Mehriban Əliyevanın muğama göstərdiyi diqqət, hesab edirəm ki, bütün cəmiyyət tərəfindən yüksək qiymətləndirilir. Biz son illərdə muğamın, demək olar ki, dirçəlməsini görürük. Biz əsrlər boyu bu gözel milli sənətimizi yaşıtmış, inkişaf etdirmişik, ancaq son illərdə muğamın Azərbaycanda inkişafına çox böyük təkan verildi”. Belə ki, ilkin olaraq, fondun birbəşə dəstəyi ile keçirilən və Azərbaycan muğam sənətinin inkişafına və təbliğinə böyük töhfələr verən muğam müsabiqələrini və beynəlxalq festivalları qeyd etmek lazımdır. 2005-ci ildə görkəmli Azərbaycan bəstəkarı Üzeyir Hacıbəylinin anadan olmasının 120 illik yubileyi münasibətlə Heydər Əliyev Fondu tərəfindən keçirilən muğam müsabiqəsi Azərbaycan tamaşaçıları ilə yanaşı, xaricdə yaşayan soydaşlarımız tərəfindən də razılıqla qarşılandı. Qədim muğam sənətinin qorunub-saxlanılması, zəngin tarixe malik ifaçılıq sənətinin gelecek nəsillərə təqdirilərə, yeni ifaçılardan yeniliq təqdirilərə məqsədilə fond 2007-ci ildə də muğam müsabiqəsi keçirmişdir.

Bakıda Heydər Əliyev Fondu təşəbbüsü və təşkilatı dəstəyi ilə, dünyada, ilk dəfə olaraq, “Muğam aləmi” Beynəlxalq Muğam Festivalının keçiriləsi təqdirəlayıq bir haldır. Festival çərçivəsində keçirilən Respublika Muğam Müsabiqəsi, Beynəlxalq Muğam Müsabiqəsi və Beynəlxalq Elmi Simpoziumda muğamsevərlər, elmi tədqiqatçılar və dünyadan bir çox ölkələrdən dəvət olunmuş xarici qonaqlar iştirak etmişlər.

300-dən çox ifaçının iştirak etdiyi Respublika Muğam Müsabiqəsinin qalibləri fond tərəfindən hə-

Rəsmi xronika

Prezident İlham Əliyev Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2015-ci il 22 may tarixli 533 nömrəli Fermanı ilə təsdiq edilmiş “Tikinti işlərinin dayandırılması Qaydası”nda və 534 nömrəli Fermanı ilə təsdiq edilmiş “Tikinti obyektlərinin sökülməsi Qaydaları”nda dəyişiklik edilməsi haqqında Ferman imzalayıb.

***

Prezident İlham Əliyev Azərbaycan Respublikası Qida Təhlükəsizliyi Agentliyinin Kollegiyanın tərkibinin təsdiq edilməsi haqqında Sərəncam imzalayıb.

***

Prezident İlham Əliyev Fərid Abdinbəyovun Azərbaycan Respublikasının Ruminiyada fövqəladə və selahiyətli səfiri vəzifəsindən geri çağırılması haqqında Sərəncam imzalayıb. Sərəncamda qeyd edilir ki, Fərid Şamil oğlu Abdinbəyov Azərbaycan Respublikasının Ruminiyada fövqəladə və selahiyətli səfiri vəzifəsindən geri çağırılsın.

***

Prezident İlham Əliyevin digər Sərəncamı ilə Hüseyin Nizami oğlu Nəcəfov Azərbaycan Respublikasının Ruminiyada fövqəladə və selahiyətli səfiri təyin edilib.

***

Prezident İlham Əliyevin Nəqliyyat, Rabitə və Yüksek Texnologiyalar Nazirliyinin tabeliyində innovasiyalar Agentliyinin yaradılması haqqında Ferman imzalayıb.

diyyə və diplomlarla mükafatlandırılmışdır. Festival çərçivəsində keçirilən beynəlxalq elmi simpoziumda isə 20-yedək ölkəni təmsil edən alımların 80-e yaxın məruzəsi dinlənilmişdir. Heydər Əliyev Fondu prezidenti Mehriban Əliyevanın Azərbaycan muğam sənətinə bu diqqət və qayğısı muğamın təbliği, tədrisi, peşəkar musiqi ifaçılığının, müsər dinləyici mədəniyyətinin formalasdırılmasına evəzsiz rol oynayır.

2008-ci ildə, həmçinin, fondun Azərbaycan muğamına həsr olunmuş yeni nəşri - “Azərbaycanın muğam ensiklopediyası” (iki cild) Azərbaycan, rus və ingilis dillərində nəşr edilmişdir. Azərbaycan muğam sənətinin nüfuzlu simaları dünya miyazasında Azərbaycan muğam sənətini təbliği edərək, bu sənəti nadir əsər tek tamaşaçılar çatdırırıllar. Müsər dövrümüzde, demək olar ki, Azərbaycan muğamı dönyanı feth etdir. Bu sənətin qoca-man, yaşı, gənc sənətkarları hər zaman öyrənir, öz üzərlərində çalışır və Azərbaycan muğamını çoxsaylı tamaşaçıya təqdim edir. Belə bir sənət növü ilə hər bir azərbaycanlı qururlanmaqdə haqlıdır.

Zümrüd BAYRAMOVA

"Bizim həyat" layihəsi çərçivəsində abadlaşdırılan növbəti həyat sakinlərin istifadəsinə verilib

ların fasadları ve giriş hisseleri də tam təmir olunaraq onların istifadəsinə verilib. Həyətin ərazisindəki mövcud yaşlılıqların bərpası ilə yanaşı, əlavə olaraq 300-e yaxın ağaç və kol əkilib. Sakinlərin rahatlığının təmin edilməsi məqsədilə müşahidə kameraları quraşdırılıb, Daxili İşlər Nazirliyinin "Təhlükəsiz şəhər" avtomatlaşdırılmış idarəetmə mərkəzinin şəbəkəsinə qoşulub.

Qeyd edək ki, "Bizim həyat" layihəsi Heydər Əliyev Fonduun vitse-prezidenti, IDEA İctimai Birliyinin təşəssüci və rəhbəri Leyla Əliyevanın təşəbbüsü ilə keçirilir. Binəqədi rayonunda sakinlərin istifadəsinə verilən bu həyət layihə

IDEA İctimai Birliyinin və "Cavan" Gənclər Hərəkatı İctimai Birliyinin birgə təşkilatlılığı, Bakı şəhəri üzrə rayon icra hakimiyyətlərinin dəstəyi ilə baxımsız həyətlərin abadlaşdırılmasına yönəlmış "Bizim həyat" layihəsi uğurla davam edir.

Noyabrin 5-də "Bizim həyat" layihəsi çərçivəsində abadlaşdırılan növbəti həyat sakinlərin istifadəsinə verilib. Yenilənən həyət Binəqədi rayonu, Azadlıq prospektində yerləşən, 3 min sakinin məskunlaşduğu 186, 188 və 194 sayılı binaları əhatə edir.

AZERTAC xəber verir ki, Heydər Əliyev Fonduun vitse-prezidenti, IDEA İctimai Birliyinin təşəssüci və rəhbəri Leyla Əliyeva həyətin istifadəyə verilməsi mərasimində, o cümlədən tədbir zamanı keçirilmiş kütłəvi ağaçəkməde iştirak edib.

"Bizim həyat" layihəsinin əsas məqsədi ekoloji cəhətdən təmiz və abad həyətlərin modelləşdirilməsi, yaşlılıqların bərpası, sağlam həyat tərzinin formalasdırıl-

ması, sakinlər üçün təhlükəsiz və rahat yaşayış şəraitinin yaradılmasıdır.

Binəqədi Rayon icra Hakimiyyətinin dəstəyi ilə həyata keçirilən "Bizim həyat" layihəsi çərçivəsində abadlaşdırılan, beş min kvadratmetr sahəsi olan həyətdə saqlamlıq imkanları məhdud insanların rahat hərəkəti, bütün yaş qrupları üzrə uşaqların inkişafı

ürünə əlverişli şəraitin yaradılması məqsədilə xüsusi qurğular yerləşdirilib. Bundan əlavə, burada şahmat və futbol meydançaları, idman aletlərindən ibarət kiçik meydança salınıb, Novruz çərşənbələrinin milli adət-ənənələrə uyğun qeyd edilməsi üçün tonqal sahəsi inşa olunub. Abadlaşdırılan həyətdə yoxa həvəskarları üçün de xüsusi yer ayrıilib.

Bu cür meydançaların salınmasında əsas məqsəd gənclərin sağlam həyat tərzini sürmələrinə, sağlamlıqlarını möhkəmləndirmələrinə, asude vaxtlarını səmərəli keçirmələrinə, o cümlədən onlarda sistematiq idmanla məşğul olma vərdişlərinin yaradılmasına nail olmaqdır.

Sakinlərin istək və maraqları nəzərə alınaraq, çoxmənzilli bina-

çərçivəsində abadlaşdırılan altınçi həyətdir.

Sözügedən layihənin Bakının bütün rayonlarında həyata keçirilməsi nəzərdə tutulur. Bununla əlaqədar, paytaxtimizin abadlaşdırılmaya ehtiyacı olan həyətləri haqqında məlumat və tövsiyələrin IDEA İctimai Birliyinə təqdim ediləsi xahiş olunur.

Azərbaycan dünyanın 10 ən islahatçı dövlətlərindən biridir

“Doing Business” hesabatı bir daha Prezident İlham Əliyevin rəhbərliyi ilə həyata keçirilən inkişaf siyasetinin real nəticələri global miqyasda təqdir edilir

Dünya Bankının hazırladığı “Doing Business” hesabatı biznes mühitinin əsanlığının qiymətləndirilməsi üçün dünyada ən vacib və etibarlı reyting göstəricisi hesab olunur. “Doing Business” ölkələr üzrə aparılan islahatları həm dövlət, həm də çoxsaylı biznes nümayəndələrindən, habelə, məşhur konsalting şirkətlərindən toplanan sorğulara verilən cavablar əsasında qiymətləndirir. Aparılan islahatların yoxlanılması məqsədilə ölkələrə ayri-ayrılıqlı xüsusi ekspert missiyaları göndərilir, islahatların real praktikada tətbiqi yerində müvafiq məyarlarla araşdırılır.

Neticədə, hər bir ölkənin həm ümumi, həm de 10 indikator üzrə xüsusi qiymət bali hesablanaraq, mövqeləri müəyyən edilir. Hesabat xarici investorlar tərəfindən biznes mühitine dair etibarlı mənbə kimi istinad edilən əsas reyting göstəricisi olmaqla yanaşı, digər beynəlxalq təşkilatlar tərəfindən hazırlanmış hesabatlarda baza rolunu oynayır. Təsadüfi deyil ki, Dünya Bankı tərəfindən yayılan “Doing Business 2019” hesabatında “Avropa və Mərkəzi Asiya bölgəsinə daxil olan Azərbaycan ən yaxşı təkmilləşdirmə göstəricilərinə malik 10 ölkə arasında və global seviyyədə rekorda nail olaraq, səkkiz sahə üzrə islahatlar aparmaqla, 2017-2018-ci illerde biznes fealiyyətinin daha da asanlaşdırılmasına təmin edib” fikirləri öz əksini tapıb.

Qeyd edək ki, Dünya Bankı tərəfindən hazırlanmış bu hesabatlarda Azərbaycan hər dəfə irəliye doğru inamlı yüksəlir. Əgər 2016-ci ilde Dünya Bankı tərəfindən hazırlanmış “Doing Business 2017” hesabatında Azərbaycan 65-ci pillede qərarlaşmışsa, “Doing Business 2018” hesabatında 8 pille yüksələrək, 57-ci yerə qalxmışdı. 190 ölkənin biznes mühitini qiymətləndirən hesabatda əsasən, Azərbaycan Avropa və Mərkəzi Asiya regionu üzrə ən islahatçı 3 ölkədən biri sayılırdı. Məhz Prezident İlham Əliyevin güclü siyasi iradəsi və davamlı dəstəyi sayəsində aparılan kompleks iqtisadi islahatlar Azərbaycanın “Doing Business 2019” hesabatında yeni rekorda imza atması ilə nəticələnib.

Bütövlükdə, “Doing Business 2019” hesabatının 10 indikatorundan 8-i üzrə mühüm irəliliyi qeydə alınıb. Eyni zamanda, əmək bazarının tənzimlənməsi indikatoru üzrə de aparılmış islahatlar Dünya Bankının ekspertləri tərəfindən qəbul edilib. Məlumat üçün bildirək ki, oktyabr ayının əvvəlində Dünya İqtisadi Forumu da Azərbaycanın liderliyini növbəti dəfə elan etmişdi. Təşkila-

tin tamamıyla yeni metodologiya əsasında ictimaiyyətə təqdim etdiyi Qlobal Rəqabətlilik Hesabatında Azərbaycanın müxtəlif indikatorlar üzrə yüksək nəticələr əldə etdiyi vurğulanırdı. Qlobal trendlər nəzərə alınmaqla, hesabatın metodologiyasında dəyişikliklər o qədər dərin və əhatəli olub ki, Dünya İqtisadi Forumu bu metodologiyani yeni nəsil “4.0” kimi təqdim edib. Bu isə, onu deməyə əsas verir ki, “Qlobal Rəqabətlilik Hesabatı-2018/2019” yeni dövrün ilk hesabatıdır. Belə ki, əvvəlki illərdən fərqli olaraq, hesabatın metodologiyası ciddi şəkildə dəyişdirilərək, yeni indikatorlar daxil edilib. Ümumilikdə, əvvəlki hesabatın 114 indikatorundan 84-ü (74 faizi) çıxarılib, 68 yeni indikator isə daxil edilib. Beləliklə, hesabatda mövcud 98 indikatorun 70 faizi tamamilə yenidir. Azərbaycan Qlobal Rəqabətlilik Hesabatının yeni metodologiyası əsasında ilk dəfə qiymətləndirilir. Hesabatın 12 əsas sütun indikatorundan 7-si üzrə ölkəmizin mövqeləri əhəmiyyətli dərəcədə yaxşılaşır. Azərbaycan hesabatda dünyada sosial bərabərliyin ən yüksək seviyyədə təmin olunduğu ölkə kimi vurğulanıb. Azərbaycan əhalinin elektriklə təchizatı seviyyəsinə görə maksimal 100 faiz bal almaqla, dünyada ilk pilləyə yüksəlib.

Hesabata əsasən, Azərbaycan dünyasının 140 ölkəsi arasında biznesin dinamikliyi reytingi üzrə 31-ci yerde qərarlaşır. Eləcə də, bir çox göstəricilər üzrə Azərbaycan dünya ölkələri arasında qabaqcıl yerlərə sahib olub. Belə ki, ölkəmiz tənzimləmələrdə qanunların effektivliyi göstəricisi üzrə 22-ci, dövlət tənzimləmələrinin iqtisadiyyata yüksələyünün azlığına görə 12-ci, hökumətin gələcəyə yönəldilmiş fealiyyətinə görə 20-ci, dəmir yolu xidmətlərinin seviyyəsinə görə 17-ci, dəniz limanlarının xidmət seviyyəsinə görə 29-cu, internet istifadəçilərinin sayına görə 36-ci, əhali arasında rəqəmsal vərdişlərə görə 15-ci, sahibkarlıq riskinin azlığına görə 21-ci yerde qərarlaşır.

Bir sözlə, göründüyü kimi, milli iqtisadiyatin əsas inkişaf istiqamətlərini müəyyənəşdirən müstəqil Azərbaycan dünya düzənində özünəməxsus mövqeyini daim möhkəmləndirir. Ümumiyyətə, çox doğru olaraq, Azərbaycan iqtisadiyyatı inklüziv iqtisadiyyat kimi səciyyələndirilir. Başqa sözə dek, Prezident İlham Əliyevin nümayiş etdiridiyi siyasi iradəyə uyğun olaraq, ölkəmizdə güclü iqtisadi inkişaf dərin məzmunlu sosial siyasetlə tamamlanır. Həyata keçirilən uğurlu iqtisadi islahatlar, reallaşan sosial-iqtisadi layihələr, onu deməyə əsas verir ki, Azərbaycan daim liderliyini qoruyub-saxlayacaq.

“Ses” Analitik Qrupu

Ukrayna saytında “Bir kəmər - Bir yol” layihəsində Azərbaycanın əhəmiyyətinə dair geniş məqalə dərc edilib

Azərbaycanın Ukraynadakı səfiri Azər Xudiyevin Ukraynanın nüfuzlu “lb.ua” saytında “Çin-Azərbaycan-Gürcüstan-Ukrayna: “Bir kəmər - Bir yol” layihəsi çərçivəsində əməkdaşlığın perspektivləri” sərlövhəli geniş məqaləsi dərc olunub.

AZƏRTAC xəbər verir ki, məqalədə qeyd olunur ki, “Bir kəmər - Bir yol” layihəsi çərçivəsində “Cənub Qaz Dehlizi” enerji layihəsi və Avropa-Qafqaz-Asiya və Çin-Iran-Avropa nəqliyyat marşrutlarının həyata keçirilməsi xüsusi əhəmiyyət kəsb edir. Bu marşrutlar müxtəlif tranzit axınlarını Azərbaycanın ərazisində vahid sisteme birləşdirməyə imkan verir.

Bu baxımdan Azərbaycan bu layihənin kontekstində Cənubi Qafqazda geosiyasi və nəqliyyat mərkəzidir. “Bir kəmər - Bir yol” layihəsində iştirak edən bütün ölkələri özündə birləşdirən prosesdə Azərbaycan özü mühüm və həllədici geosiyasi, siyasi, mədəni və nəqliyyat məkanına çevrilir. Çünkü müxtəlif tranzit marşrutlarının birləşdirərək və geosiyasi bir mərkəz rolunu oynayaraq, ölkəmiz bu marşrutları müxtəlif istiqamətlərdə genişləndirə bilir. Bu baxımdan Azərbaycan “Bir kəmər - Bir yol” layihəsi çərçivəsində Şərqi Avropa ölkələri üçün ən cəlbədici ölkədir. Ekspertlər ölkəmizin mədəni əməkdaşlıqda maraqlı olan bütün dövlətlər üçün təhlükəsiz, sabit və etibarlı tərəfdəş olduğunu qeyd edirlər.

Qeyd edək ki, Çin dövlət başçısı Si Cinpin “Bir kəmər - Bir yol” iqtisadi inkişaf strategiyasını 2013-cü ilde elan edib. Çin ilə Avrasiya və Afrika ölkələri, o cümlədən qədim ipək Yolu üzərində yerləşən dövlətlər arasında qarşılıqlı əlaqələrin inkişafına və ticari-iqtisadi əməkdaşlığın inkişafi ilə bağlı müvafiq infrastruktur yaradılmasına yönəlmüş bu strategiya iki mühüm inkişaf istiqamətini əhatə edir: “İpək Yolu İqtisadi Kəməri” və “Dəniz İpək Yolu”. Söhbət malların güzəştli şərtlərlə Şərqdən Qərbe göndərilməsi üçün ticaret dəhlizlərinin yaradılmasından gedir.

Azərbaycan Çinin bu strategiyasını dəstəkləyən ilk ölkələrdən biridir. Prezident İlham Əliyevin 2015-ci ilin dekabrında Çinə dövlət səfəri çərçivəsində “İpək Yolu İqtisadi Kəməri”nin yaradılmasının birgə təşviqinə dair Anlaşma Memorandumu imzalanıb. Bundan başqa, 2017-ci il oktyabrın 30-da istifadəyə verilən və Avropa ilə Asiya arasında ən qısa dəmir yolu əlaqəsini təmin edən Bakı-Tbilisi-Qars dəmir yolu, habelə Bakı limanı Çinin “Bir kəmər - Bir yol” strategiyasının həyata keçməsində əhəmiyyətli rola malikdir.

Möhsün Nağısoylu: Azərbaycan dilinin inkişafı və qorunması istiqamətində bir çox əhəmiyyətli sənədlər qəbul edilib

Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyevin imzaladığı “Azərbaycan dilinin saflığı”nın qorunması və dövlət dilindən istifadənin daha da təkmilləşdirilməsi ilə bağlı tədbirlər haqqında” Fərmanı ana dilimizə olan diqqətin daha bir nümunəsidir. Fərmana əsasən, Azərbaycan Respublikasının dövlət dilinin tətbiqinə nəzarət edən, kütüvə informasiya vəsiti lərində, internet resurslarında və reklam daşıyıcılarında ədəbi dil normalalarının qorunmasını təmin edən, dövlət bütçəsindən maliyyələşən “Azərbaycan Respublikasının Dövlət Dil Komissiyası” yanında Monitoring Mərkəzi” publik hüquqi şəxs yaradılacaq”. Bu fikirləri Azərbaycan Milli Elmlər Akademiyasının Dilçilik İnstitutunun direktoru Möhsün Nağısoylu deyib.

M.Nağısoylu bildirib ki, ana dili bizim varlığımız, milli kimliyimizdir. Onun sözlərinə görə, ana dilimizin inkişafı və qorunması istiqamətində bir çox əhəmiyyətli sənədlər qəbul edilib. Dövlət dilinin həyatın hər bir sahəsində qeyd-şərtlərinin genişləndirilməsini və saflığının qorunmasını nəzərdə tutan sənədlər ölkədə dövlət dilinin tətbiqinin normativ-hüquqi esaslarını və icra mexanizmini tam müyyən edib.

“Bütün bunlar Azərbaycan dilinə, mehz dövlətçiliyinə əsas atributlarından biri kimi yanışmanın bariz nümunəsi, dövlətin yüksək diqqət və qayğısının aydın təzahürüdür. Atılan addımlar, ədəbi dilin daha da zənginləşməsi və tətbiq dairəsinin genişlənməsi baxımından, son dərəcə əhəmiyyətli olub. Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyevin “Azərbaycan dilinin saflığının qorunması və dövlət dilinin istifadənin daha da təkmilləşdirilməsi ilə bağlı tədbirlər haqqında” Fərmani da bu baxımdan böyük ömər kəsb edir. Müasir Azərbaycan dil mühəmmədli grammatik quruluşa, zəngin lügət tərkibinə və ifadə vəsiti lərə malikdir. Fərmanda vurğulduğu kimi, televiziya və radio kanallarında, internet resurslarında, metbu nəşrlərde və reklam daşıyıcılarında ədəbi dilin normalalarının pozulması, leksik və grammatik qaydalarla əməl edilməməsi, məsiş danışığından istifadə olunması, əcnəbi söz və ifadələrin yersiz işlədilmesi az qala adı hala əvvəlindən qorunmasının azaldılması və aradan qaldırılması istiqamətində tədbirlər həyata keçirməye imkan vermirdi. Məhz belə bir zamanda, Fərmanın imzalanması təqdiyiləyidir. Azərbaycan Respublikasının Dövlət Dil Komissiyası yanında Monitoring Mərkəzinin yaradılması da bəzi radio və televiziya kanallarının aparıcılarının dilimizin saflığının qorunmasına riayət etməsinə səbəb olacaq Monitoring Mərkəzinin yaradılması mövcud nöqsanların aradan qaldırılmasında əhəmiyyətli təsir göstərəcək”-deyə, direktor qeyd edib.

7 noyabr 2018-ci il

Multikulturalizm əsrlərə söykənən dəyər olaraq dövlət siyasetinin prioritet istiqamətlərindəndir

İyirmi birinci yüzyılıkdə sürətlə inkişaf edən Azərbaycanın sosial, iqtisadi, siyasi və mədəni sahələrdə əldə etdiyi yüksək göstəriciləri böyük əzaqqörənlilikə hazırlananmış inkişaf strategiyasının uğurlu tətbiqinin nəticəsidir. Bu gün müstəqil Azərbaycanın beynəlxalq aləmdə iqtisadi və siyasi mövqeyini daha da möhkəmləndirməsi, dünyanın nüfuzlu təşkilatlarının Azərbaycanın mövqeyini dəstəkləyən qərar və qətnamələr qəbul etməsi ölkəmizi dünyada demokratik, qürəktərli və öz sözünü deməyə qadir olan ölkə kimi tanınmasından irəli gəlir.

Prezident İlham Əliyevin rehbərliyi ilə reallaşdırılan ümummilli inkişaf strategiyası her bir sahənin paralel inkişafını ən yüksək səviyyədə təmin edib və bu, davam etməkdədir. Azərbaycan sabitlik adası, dinamik inkişafda olan ölkə kimi nüfusa sahibdir. Azərbaycan xalqı sülh, əmin-amanlıq şəraitində yaşamışdır və yaşayır. "Ölkəmizdə sabitliyin mənbəyi xalqımızın iradəsidir, xalqımızın seçimidir"- deyən Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyev çıxışlarının birində bildirib ki, bugün ölkəmizin dünya miqyasında sabitliyi ilə seçilən ölkələrdən birinə çevrilib: "Əlbəttə ki, gördüyüümüz bütün bu işləri dünya kontekstində ayırmak mümkün deyil. Dünyada və bölgədə gedən təhlükeli proseslərə fikir verəkən, bir daha görürük ki, Azərbaycan öz yoluna sadıqdır, müstəqillik, inkişaf yolu ilə gedir və biz çalışmışaq və çalışacaq ki, bundan sonra da ölkəmizi, xalqımızı mümkün olan risklərdən qoruyaq, öz müstəqil yolumuzu təmin edək. Artıq tarix və ətrafdı baş verən hadisələr göstərir ki, bizim seçdiyimiz yol yeganə düzgün yoldur".

Ötən 15 il ərzində Azərbaycan Prezident İlham Əliyev tərəfindən imzalanın sərəncamlar, fərمانlar iqtisadi islahatları daha da dərinləşdirdi, iqtisadi sabitlik qorundu və ölkəmiz bir çox əhəmiyyətli layihələri reallaşdırıldı. Sosial siyasetin uğurla həyata keçirilməsinin məntiqi nəticəsi olaraq, vətəndaşların maddi rifah hali yaxşılaşdırıldı, sosial müdafiə və təminat sistemi gücləndirilib, sosial telebatlar və ehtiyaclar yüksək səviyyədə ödənilib. İnsanların sağlamlığının qorunması, təhsilin inkişafı da prioritet məsələ kimi diqqətdədir. Azərbaycanda sehiyyən, təhsilin inkişafına, bu və ya digər sahələrin maddi-texniki bazasının gücləndirilməsinə diqqət artır.

Bu gün, tam cəsəretlə demek olar ki, ölkəmizdə aparılan müstəqil dövlət quruculuğu prosesinde iqtisadi islahatların və inkişafın Azərbaycan modeli yaranıb. Bu model əsasında uğurla həyata keçirilən və yeni çalarlarla zənginləşdirilən sosial-iqtisadi siyasetin nəticələri Azərbaycanın həm də beynəlxalq imicinin və dövlət müstəqiliyyinin daha da möhkəmləndirilməsinə getirib çıxarib. Həyata keçirilən çox tərəflə və balanslaşdırılmış xarici siyaset nəticəsində, Azərbaycan regionun ən güclü və nüfuzlu dövlətinə çevrilib. Azərbaycan bütün istiqamətlər üzrə böyük uğurlara imza atıb.

AZƏRBAYCAN TOLERANTLIQ ƏNƏNƏLƏRİNİN GÜCLƏNMƏSİNƏ

TƏHFƏLƏRİNİ VERİR

Azərbaycan multikultural bir dövlətdir. Azərbaycanda multikulturalizm ənənələrinin qorunub-saxlanması, daha da inkişaf etdirilməsi və geniş təbliğ olunması məqsədilə 2016-ci ilin Azərbaycan Respublikasında "Multikulturalizm İli" elan edilməsi haqqında Azərbaycan Respublikası Prezidentinin imzaladığı Sərəncamı ölkəmizdə multikultural mühitə olan münasibetin daha bir real ifadəsinə çevrildi. Tarixi îpək Yolunda yerləşən Azərbaycan ayri-ayrı millətlərin və konfessiyaların nümayəndələrinin sülh, əmin-amanlıq, qarşılıqlı anlaşma və dialoq şəraitində yaşadığı diydər və ölkəmizdə multikulturalizm-alternativi olmayan həyat tərzinə çevrilib.

Bu gün Azərbaycanda xristianlığın ayri-ayrı cərəyanlarının icmaları serbest şəkildə fəaliyyət göstərir. Dünyada yəhudilərin azad şekilde dini inanclarını icra etdiyi ölkələr içerisinde Azərbaycan birinci yerdədir. Azərbaycan, demək olar ki, yəhudilərin İsraildən sonra ən azad dini icma şəklində fəaliyyət göstərdiyi bir ölkədir. Azərbaycanda 7 sinaqoq, 4 gürcü kilsesi fəaliyyət göstərir. Hətta Ermənistən Azərbaycana qarşı hərbi təcavüzüne baxmayaraq, Bakıda erməni kilsəsi qorunub-saxlanılır və bu gün də fəaliyyət göstərir. Təkcə elə bu fakt xalqımızın tolerantlığının bariz göstəricisidir. Bu gün multikultural münasibətlərin davamlılığı, onun bugünkü inkişafı, bilavasitə, dövlət dəstəyindən qaynaqlanır. Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyev tərəfindən uğurla həyata keçirilən siyasi kurs, bütün sahələrdə olduğu kimi, multikultural mühitin möhkəmləməsi, o cümlədən, tolerantlıq ənənələrinin güclənməsinə də töhfələrini verməkdədir. Dövlət başçısı İlham Əliyevin qeyd etdiyi kimi, biz, nəinki ölkə daxilində milletlərə və dinlərə münasibətləri ən yüksək səviyyədə tənzimləyirik, həll edirik, biz dünyaya da nümunə göstəririk.

İSLAM HƏMRƏYLİYİNİN BƏRQƏRAR OLMASINDA AZƏRBAYCAN ÖZÜNƏMƏXSUS MÖVQEYİNİN MÖHKƏMLƏNDİRİLMƏSİNİ TƏMİN EDİR

Əsrlər boyu islam sivilizasiyasının əsas mərkəzlərindən biri olan Azərbaycan islam dininin yayılması və eyni zamanda, Müsəlman İntibahının bərqrər olmasına mühüm rol oynayıb. Dirlə bağlı sərt qadağaların mövcud olduğu Sovet dövrü Azərbaycanında cəmi 17 məscid fəaliyyət göstərdiyi halda, hazırda onların sayı 2000-i ötüb keçib. Ölkəmizdə paytaxtında Cənubi Qafqazın ən möhtəşəm məbədi Heydər Məscidi inşa edilib. Bütün bu və ya digər amillərlə yanaşı, Azərbaycan İslam Əməkdaşlıq Təşkilatının, İSESKO-

nun, həmçinin, müsəlman ölkələrinin birləşdirən digər mötəbər qurumların üzvü seçilib.

Müsəlman dövrümüzə ölkəmizdə islami dəyərlər, multikulturalizm məktəbi, tolerantlıq yeni dövrünə yaşayır. Azərbaycanın bu dəyərlərindən bütün dünya örnək götürməlidir. Çünkü dünyada terror, ksenofobiya və irqçılıklə bağlı insanı dəyərlərə yad olan "dəyərlər" hücumu keçdiyi zamanda, belə nümunənin coğrafi miqyasının genişləməsi mütləqdir.

Bu gün ölkəmizdə, eləcə də, dünya ölkələrində multikulturalizminin təbliği ilə bağlı görülen işlərin miqyası gündündən artmaqdadır. Oğuzda, İsmayıllıda, Qaxda multikulturalizm ideyalarının çarçası olan Bilik evləri, İsmayıllıda Bakı Beynəlxalq Multikulturalizm Mərkəzinin nümayəndəliyi açılıb. Bakı Beynəlxalq Multikulturalizm Mərkəzi xaricdə öz fəaliyyət sferasını da gündən-güne genişləndirir. Hazırda mərkəzin Almaniya, Portuqaliya, İtalya, Rusiya, İsrail və Qazaxistanda filialları fəaliyyət göstərir. Bu, o deməkdir ki, artıq dünya ölkələrində Azərbaycanın multikultural dəyərləri daha geniş şəkildə təbliği və təşviq edilir. Azərbaycan həqiqətlərinin, xüsusilə də, Ermənistən-Azərbaycan, Dağlıq Qarabağ münəqşəsi ilə bağlı həqiqətlərin və təcavüzkar Ermənistən işğalçı siyasetinin dünya ictimaiyyətine çatdırılması istiqamətində de bu filialların rolu müstəsnadır. Azərbaycan dünyaya öz mesajını çatdırıb.

Bütün bunlarla yanaşı, Beynəlxalq Multikulturalizm Mərkəzinin xarici ölkə universitetlərində "Azərbaycan multikulturalizmi" fənninin tədrisi layihəsi çərçivəsində "Azərbaycan multikulturalizmi" fənni də tədris olunur. Video və fotoslaydların nümayişi ilə keçirilən dərslərdə tələbələrə ölkəmizdə əsrərən bəri mövcud olan multikultural durum, Azərbaycan multikulturalizminin spesifik xüsusiyyətləri haqqında ətraflı məlumat verilir. Eyni zamanda, multikulturalizmin Azərbaycanın dövlət siyasetində prioritet istiqamət olduğu diqqətə çatdırılır.

Azərbaycan multikulturalizmi və tolerantlığının təbliği istiqamətində fəaliyyət daha da genişlənir.

Nəzakət ƏLƏDDİNQIZI

"Biz bunu səmərəli şəkildə xərcləməliyik"

Təhsil sahəsində çox ciddi islahatlar həyata keçirilməlidir. Universitetlərin özəl ləşdirilməsi, mövcud universitetlərin genişləndirilməsi istiqamətində işlər aparılmalıdır. Belə olan təqdirde onlar geniş maliyyə vəsaitləri ilə özlərini təmin edə bilərlər". SIA-nın xəberinə görə, bunu deputat Asım Mollazadə parlamentdə bündə zərfinin müzakirələri zamanı çıxış edərək deyib. Dünyanın heç bir ölkəsində kinematoqrafiyaya dövlət bündəsində vəsaitin ayrılmadığını dile getirən deputat söyleyib ki, lakin iş adamlarının dəstəyi ilə gözəl kinosalar çəkili bilər.

Heydər Əliyev Fondunun dəstəyile ABŞ-da, Avropanın bir sıra ölkələrində bir sıra layihələr həyata keçirildiyini xüsusi vurğulayan A.Mollazadə qeyd edib ki, Fond Azərbaycan təhsilinin, mədəniyyətin inkişafı üçün xeyirli, səmərəli işlər görür: "Biz məmurların, müvafiq qurumların sayını azaltmaqla daha çox vəsait əldə edə bilərik. Azərbaycan xalqı ona görə islam və türk dölyasının lideri olub ki, bize tanrı tərəfindən neft verilib və əsrin əvvəllərində mədəniyyətimizi, təhsilimizi inkişaf etdirə bilmışik. Bu dəfə də neft var. Ancaq biz bunu səmərəli şəkildə xərcləməliyik".

Bəhruz Quliyev: "Prezidentin Fərmanı ana dilimizin qorunmasına diqqət və qayğının bariz nümunəsidir"

Ana dili hər bir xalqın qurur mənbəyidir və heç şübhəsiz dil məlliyyətin varlığını nəsas şartlarından biridir. Xalqımızın varlığı yaşadan Azərbaycan dili neçə yüz illərdir ki, onun milli, mənəvi mövcudluğunu qoruyub saxlayır. Zaman-zaman Azərbaycanın düşünen beyniləri, ziyanlıları ana dilini xalqın yaşaması üçün ən mühüm atribut hesab edib, özünün bu dəyərlər milli sərvətini kənar dillerin təsirindən qoruya bilib, inkişafına öz töhfələrini veriblər. Bu gün de dilimizin təkmilləşdirilmesi və inkişafı naminə mühüm addımlar atılmaqdadır". Bunu SIA-ya açıqlamasında "Səs" Media Grupunun rehbəri, analistik Bəhruz Quliyev deyib.

B.Quliyev bildirib ki, Azərbaycan xalqının Ümummilli Lider Heydər Əliyev və Prezident İlham Əliyev tərəfindən imzalanmış Fərman və sərəncamlar dilimizin hüquqi statusunu, onun işlənməsi, qorunması və inkişafı üçün zəruri olan tədbirləri müəyyənləşdirib, ana dilinə dövlət qayğısının artırılması, dilçilik sahəsində fundamental və tətbiqi araşdırma ların keyfiyyətinin yaxşılaşdırılması üçün əlverişli şərait yaradıb: "Elə "Azərbaycan dilinin saflığının qorunması və dövlət dilindən istifadənin daha da təkmilləşdirilməsi ilə bağlı tədbirlər haqqında" Azərbaycan Respublikası Prezidentinin Fərmanı mükəmməl grammatik quruluşa, zəngin lügət tərkibinə və ifadə vasitələrinə malik Azərbaycan dilinin tətbiqi sahəsində hüquqi tənzimləmənin və daimi nəzarətin təmin edilməsi, mövcud nöqsanların və pozuntularının aradan qaldırılması məqsədi daşıyır. Məhz bu Fərman Azərbaycan Respublikasının Prezidenti cənab İlham Əliyevin ana dilimizin tətbiqi, təbliğ, onun saflığının qorunması və inkişafına diqqət və qayğısının bariz nümunəsidir".

Analitik dövlətin Azərbaycan dilinə olan diqqət və qayğısı ilə yanaşı ana dilində müxtəlif sahələrdə istifadə zamanı ortaya çıxan problemlərdən de danışüb. O, qeyd edib ki, Azərbaycan dilinin imkanlarından yetərinə və düzgün istifadə edilməməsi halları da geniş yayılıb: "Məsələn, hazırda cəmiyyətində, dövlət orqanlarında, KİV-lərdə ana dilindən istifadə sahəsində müəyyən nöqsanlar var. Çox təessüflər olsun ki, bir sıra hallarda ədəbi dilin normallarına, leksik və grammatik qaydalara əməl edilmir. Bəzi televiziyalarda, radiolarda məisət danişğından istifadə olunur, əcnəbi söz və ifadələr yersiz işlədirilir. Bu mənada haqlı olaraq da ictimaiyyət bu cür hallara qarşı kəskin münasibətini ortaya qoyur".

"Mövcud vəziyyət bu sahədə hüquqi tənzimləmənin və daimi nəzarətin həyata keçirilməsini tələb edir" - deyən Bəhruz Quliyev əlavə edib ki, Prezidentin Fərmanı ilə yeni yaradılacaq Azərbaycan Respublikasının Dövlət Dil Komisiyası yanında Monitoring Mərkəzi publik hüquqi şəxs Azərbaycan dilinin tətbiqinə nəzarət, kütüvə informasiya vasitələrində, internet resurslarında və reklam daşıyıcılarında ədəbi dil normallarının qorunmasını təmin edəcək: "Düşünürəm ki, yeni yaradılacaq fəaliyyətini yüksək səviyyədə həyata keçirəcək, bu sahədəki problemlərin aradan qaldırılmasına öz töhfəsini verəcək. İnaniram ki, yeni kurum ədəbi dil normallarının kobud şəkildə pozulması, leksik və grammatik qaydalara əməl edilməməsi, məisət danişğından istifadə olunması, əcnəbi söz və ifadələrin yersiz işlədilmesi hallarının aradan qaldırılması üçün təsirli tədbirlər görəcək. Və əlbəttə ki, bu işdə KİV-lərin de üzərinə müəyyən öhdəlikləri düşür. Ona görə də, media da mövcud neqativ halların aradan qaldırılması üçün məqsədyönlü tədbirlər həyata keçirməlidir".

Ölkəmiz multikulturalizm və tolerantlığın mərkəzinə çevrililib

Mənəvi Dəyərlərin Təbliği Fonduun icraçı direktoru Mehman İsmayılovun yap.org.az-a müsahibəsi

- Mehman müəllim, sivilizasiyalaraşı dialoqa böyük töhfələr verən Azərbaycan eyni zamanda, dünyada tolerant ölkə kimi tanınır.

- Sivilizasiyalaraşı münasibələr və dialoq, eləcə də tolerantlıq mühitin formalaşması üçün müyyən amillər olmalıdır. Azərbaycanda tarixən həm coğrafi baxımdan, həm də sosial-mədəni cəhətdən həmin amillər mövcud olub. Bele ki, coğrafi baxımdan tərxi İpek Yolunun üstündə və Şərqli Qərbin kəsişdiyi yerde yerleşmeyimiz, sosial-mədəni cəhətdən isə ərazimizdə bir çox dinlərin mövcud olması, mədəniyyətlərin qurulması sivilizasiyalaraşı dialoq və tolerantlıq mühitin yaranmasına getirib çıxarmışdır. Ənənə şəklində nəsillərdən nəsillərə ötürürlən bu mühit bu gün artıq müstəqil və müasir Azərbaycan dövlətinin siyasetində prioritet istiqamətlərdən biridir. Dövlət başçısı cənab İlham Əliyevin apardığı uğurlu siyaset neticəsində mədəniyyətlər və dinlərə rəsəd qarşılamaşır. Ənənə şərqi dövrümüzdə müxtəlif mədəniyyətlərin qovşağından yerləşən müstəqil ölkəmiz multikulturalizm və tolerantlığın mərkəzinə çevrililib. Öz ənənə və dəyərlərini qoruyaraq müasir dünyaya integrasiya edən ölkəmiz üçün bu siyaset mühüm əhəmiyyət kəsb edir. Bunun nəticəsində biz həm öz tarixi mirasımıza sahib çıxır, həm də dünyada sülh, mədəniyyətlər və dinlərə rəsəd dəstlər münasibətlərinin inkişafında aktiv rol oynayırıq.

- Azərbaycan xalqı zəngin millət mənəvi dəyərlərə sahibdir. Bu dəyərlərin qorunması və təbliği edilməsinin əhəmiyyəti nədən ibarətdir?

- Milli-mənəvi dəyərlərimiz bizi biz edən, bizim bir xalq kimi kimliyimizi təsdiqləyən vəsiqəmizdir. Bir xalqın və ya bir ölkənin digər xalqlar və ölkələr arasında yeri həm də onun milli-mənəvi dəyərləri ilə ölçülür. Xalqımız zəngin dəyərlərə sahibdir. Bu dəyərlərin qorunması və təbliği əlbəttə ki, çox mühüm məsələdir. Hər şəyənən əvvəl bu bizim milli kimliyimiz, varlığımız və mədəniyyətimizlə bağlıdır. Dəyərlərimizi qorumaq kimliyimizi qorumaq, onları təbliği etmək isə mədəniyyətimizin təbliği deməkdir. Müasir dünyada kimliklərin, mədəniyyətlərin və dəyərlərin təbliği və tanidlılması üçün imkanlar daha genişdir və biz bu imkanlardan maksimum dərəcədə istifadə etməliyik.

- Bu yaxınlarda Mənəvi Dəyərlərin Təbliği Fonduun fəaliyyətə başlamasının 1 il tamam oldu. Məlumdur ki, Fondu əsas vəzifələrindən biri müxtəlif sosial layihələrin həyata keçirilməsindən ibarətdir. Fondu bu istiqamətdə nə kimi işlər imza atıb və qarşıda hansı vəzifələr dayanır?

- Fond 2018-ci ilin əvvellərindən başlayaraq fəaliyyət göstərməyə başlayıb. Fondu gördüyü ilk işlərdən biri dini qurumların vətəndaşların dini etiqad azadlığının təmin olunması sa-

həsində fəaliyyətlərinin həyata keçirilməsinə dəstek olmuşdur. Bele ki, Qafqaz Məsələmləri İdaresinin rəsmi müraciətine esasən QMİ tərəfindən rəsmi teyin olunan bütün imam, imam müavini və mütevəllilərə aylıq maddi dəstek verilməkdədir. Hazırda Azərbaycanın hər bir bölgəsində fəaliyyət göstərən və QMİ tərəfindən rəsmi teyin olunan 1060-dan yuxarı din xadimini Fondu tərəfindən hər ay maddi dəstek göstərilir. Biz mənəvi dəyərlərimiz təbliği, dini maarifləndirmə işinə geniş yer ayırrıq. Yerlərde bu mövzularda çoxsaylı seminar və müşavirələr təşkil etmişik və bu tədbirlər hal-hazırda da davam edir. Eyni zamanda Fondu tərəfindən dini icmaların dini radikalizm, dini fanatizm və xurafat əleyhinə layihələri də maliyyələşdirilir.

Fondu sifarişi ilə mənəvi dəyərlərimizi təbliği edən sənədlə filmlər və video çarxlar hazırlanır. İlk sonunadək mənəvi və dini dəyərlərimizlə bağlı mütəxəssislərimiz tərəfindən yazılın müxtəlif kitab və kitabçalarımız nəşr olunacaqdır. ASAN radioda hər həftə Fondu maliyyələşdirildiyi "Mənəvi dəyərlərimiz" adlı veriliş efirə gedir.

Bu il Ramazan ayında respublikamızın müxtəlif bölgələrində şəhid ailələri və Qarabağ əlləri üçün iftar süfrələri təşkil olunub, Ramazan və Kurban bayramlarında bəzi şəhid ailələrinə ərzaq yardımçıları göstərilmişdir. Sentyabr ayında Fonduun tərəfindən Bılık Fondu ilə birgə cəbhəyanı bölgədə (Cocuq Mərcanlı, Fizuli, Ağdam, Tərtər, Laçın, Ağcabədi rayonlarında) məktəbə gedəcək 100 nəfər birinci sınıf şagirdinə məktəbli forması və çantalar hədiyye olunub. Hal-hazırda jurnalıstlər arasında mənəvi dəyərlərimizlə bağlı müsabiqə təşkil etmişik və bu müsabiqə noyabr ayının sonunda başa çatacaq. İlk sonunadək müxtəlif istiqamətlərdəki layihə və tədbirlərimiz davam edəcək.

Gələn il fəaliyyətlərimizi daha da genişləndirmək istəyirik. Aidiyyati qurum və təşkilatlarla birgə fəaliyyətdə maraqlılaşır. Ailə, dini, əxlaqi, ictimai və s. dəyərlərimiz, adət-ənənələrimiz, tariximiz və digər sahələrdə layihələr həyata keçirməyi düşünrük.

- Bu gün gənc nəsil arasında mənəvi dəyərlərimizin təbliği cəmiyyəyətini düşündürən aktual məsələlərdən biridir. Mənəvi Dəyərlərin Təbliği Fondu bu istiqamətdə nə kimi layihələr həyata keçirməyi nəzərdə tutur?

- Gənclərin milli ruha sahib və müasir düşüncəyə malik olmaları çox vacibdir. Milliliyə bağlı qalaraq müasirleşmək lazımdır. Fonduun fealiyyətində gənclər arasında dəyərlərimizin təbliği mühüm yer tutur. Biz bu il Azərbaycanın müxtəlif bölgələrindən olan Fonduun könüllüləri üçün Yay Məktəbi təşkil etdik. Burada gəncləre milli-mənəvi dəyərlərimizlə bağlı müxtəlif mühazirələr oxundu. Tarixi abidələrimizi ziyarət etdik. Bakıda, digər şəhər və rayonlarda gənclərimizin iştirakı ilə çoxsaylı seminar və konfranslar keçiririk. Həmin tədbirlərə ekspertlər cəlb olunur və onlar eyni zamanda gənclərin mövzuyla bağlı suallarını cavablandırırlar. Həmçinin Təhsil Nazirliyi ilə birgə Bakı məktəbliləri arasında mənəvi dəyərlərimiz mövzusunda inşa-yazi müsabiqəsi təşkil etdik. Gələcəkdə gənclərə bağlı daha maraqlı layihələr həyata keçirmək niyyətindəyik.

- Mehman müəllim, bildiyimiz ki, Azərbaycan mötbərər beynəlxalq tədbirlərə ev sahibliyi edir. Bir neçə gün önce VI Bakı Beynəlxalq Humanitar Forumu da buna səbətdur. Sizə, bu tipli mötbərər beynəlxalq tədbirlər mənəvi dəyərlərimizin təbliğində nə dərəcədə rol oynayır?

- Ölkəmizdə keçirilən beynəlxalq tədbirlərin sayı ildən ilə artmaqdadır. Bir müddət əvvəl təşkil olunan VI Bakı Beynəlxalq Humanitar Forumu Azərbaycanın bu sahədə getdikcə artan əhəmiyyətini göstərir. Cənab Prezident İlham Əliyevin de vurğuladığı kimi Azərbaycan beynəlxalq humanitar əməkdaşlığın dərinleşməsi üçün çox ənənəli ölkəye çevrilmişdir. Bu cür beynəlxalq tədbirlərin keçirilməsi bizim ən böyük mənəvi dəyərlərimizdən biri olan müstəqilliyimizin təzahürüdür. Ölkəmizdə beynəlxalq konfranslar, forumlar və digər tədbirlərin keçirilməsi müstəqilliyimizin daha da möhkəmləndiriləcək inkişaf etdiriyini göstərir. Belə tədbirlər həm də xalqımıza məxsus dəyərlərin dünyada daha çox tanınmasına xidmət edir. Biz bu tədbirlər vasitəsilə öz dəyərlərimizi də dünya ictimaiyyətine çatdırmaq imkanı əldə edirik. Bu sahədə aparılan uğurlu işlər ölkəmizə olan maraqlın hər keçən gün artırmasına səbəb olur.

"Azərkosmos" Beynəlxalq Astronavtika Federasiyasına üzv olub

Federasiyaların təşəbbüsü ilə ildə bir dəfə keçirilən "Beynəlxalq Astronavtika 2018 Konqresi"ndə bütün dünyadan olan astronavtika üzrə alımlar, kosmik agentliklərin, beynəlxalq təşkilatların, özəl sektorun təmsilçiləri olmaqla ümumiyyətdə 4500-dən çox nümayəndə iştirak edib. Konqres çərçivəsində "Azərkosmos" Beynəlxalq Astronavtika Federasiyasının üzvlüyünə qəbul olunub, kosmik araşdırımlar sahəsində dünyanın aparıcı elmi mərkəzləri ilə səmərəli əməkdaşlıq münasibətlərinin qurulması və birgə tədqiqatların aparılması imkanları əldə edib.

"Mövqeyimiz Fələstin dövləti, fələstinlər üçün həmişə üzdə olub"

Azərbaycan müsəlman dövləti kimi İslam

Əməkdaşlıq Təşkilatının (İƏT) da fəal üzvlerindən biridir.

Azərbaycan İslam dünyasında həmrəylik olması üçün, İslam dünyasında dövlətlərin bir-biri ilə münasibətlərinin uzlaşması üçün, dövlətlərarasında əməkdaşlıq, dostluq münasibətlərinin yaranması üçün çox böyük töhfələr verib". Bunu SİA-ya açıqlamasında millət vəkili Elman Məmmədov deyib.

Onun sözlərinə görə, Azərbaycanda keçirilən İslam Həmrəylik Oyunları, İƏT-də Azərbaycanın mövqeyi, dönyanın bir çox müsəlman dövlətlərinin hamisi ilə ölkəmizin ən yüksək səviyyədə münasibətləri bunu sübut edir: "Ölkəmizdə İslam Həmrəyi ilə bağlı xeyli sayıda beynəlxalq səviyyəli cənab Prezidentimizin rəhbərliyi ilə tədbirlər keçirilir. Dövlət başçısı bu istiqamətdə töhfələri hər zaman verir. Azərbaycanın bu mövqeyi təbii ki, Fələstin dövləti, fələstinlər üçün də həmişə üzdə olub. Ancaq çox təessüs hissi ilə qeyd etmək lazımdır ki, bunu cənab Prezidentim də bildir ki, İsləm, müsəlman dövlətləri arasında bu həmrəyliyə hələ də nail olmaq mümkün olmur. Əgər bu mümkün olsa, Azərbaycanın teklifi etdiyi layihələr, dostluq münasibətləri həyata keçəsə İsləm dünyası çox böyük güclə əvərillər. Eləcə də istenilən bir məsələdə həllədici sözə, səsə malik olar. Həmçinin öz problemlərini, İsləm dünyasının problemlərini həll etmək üçün bütövlükdə onların müəyyən bir mövqeyi, səsi eşidirlər. Amma təessüs ki, bu gün belə deyil. Azərbaycanın bütün çağırışlarına baxmayaraq hələ də İsləm dünyasında bu həmrəyliyə nail olunmur. Əksinə dünyanın digər qütbündə olan qüvvələr İsləm dünyasını çalxalamaq, qarışdırmaq, zəiflətmək üçün qurduğu planları həyata keçirirlər və bu onlarda alınırlar. Arzu edirdik ki, cənab Prezidentimiz dediyi kimi İsləm həmrəyliyi güclü olsun".

"Medianın bir çox öhdəlikləri-vəzifələri var"

Medianın bir çox öhdəlikləri, vəzifələri var ki, onların arasında dövlət dilinə sayqılı yanaşma da yer alır. Bu nə deməkdir ki, media öz fəaliyyətində dövlət dilinə həssas yanaşmalı, dil qaydalarına tam əməl etmeli, eyni zamanda dillə bağlı mənfi və müsbət meylləri aşkar edib ictimaiətədirməlidir". Bunu SİA-ya açıqlamasında ictimai TV və Radio Yayımları Şirkəti Yayımları Şurasının üzvü, əməkdar jurnalist Azər Həsret deyib.

Onun sözlərinə görə, media birmənəli olaraq həm də dilin en önde gedən keşikçiləri sırasındadır: "Ümumilikdə medianın dillə bağlı mənfi halları aradan qaldırmaq üçün nə etməli olduğunu gelincə, əlbəttə ki, özündə başlaması şərtidir. Yeni istenilən media qurumu - qəzet, agentlik, tv, radio və ya onlayn olsun - yazdığına, danışlığına diqqətlə yanaşmalıdır. Çünkü medianın dili kütləvidir, hər kəs öz danışığını mediaya nəzərən formalaşdırır. Əgər media bir ifadəni, bir cümləni yanlış təqdim edərsə, həmin yanlış az qala normaya çevirilir və insanlar tərefindən qısa müddətdə mənimsinilir. Ona görə də media özündən başlamalıdır. Əlavə olaraq media dövlət dilinin qorunması yönündə dövlət siyasetini yaxından izləməli, buna uyğun məzmunu istifadəçilərinə təqdim etmelidir. Burada tənqid də, təkliflər də, yeri geləndə təqdir də ola bilər".

9 dekabr: Ermənistan “siyasi zəlzələ” ərəfəsində

Cənubi Qafqazın ən kiçik və ən zəif ölkəsində növbədənər parlament seçkisinin keçirilməsi ilə bağlı qərar qəbul ediləndən sonra ekspertlər müəyyən proqnozlar verməyə cəhd göstərirler. Baş nazir Nikol Paşinyanın öncədən planlaşdırılmış sənədi əsasında Ermənistan addım-addım sözə qanuni olaraq bu hadisəyə doğru gedir. Prezident Armen Sarkisyanın seçki ilə bağlı fərman imzalaması ilə növbədənər parlament seçkisinin keçiriləcəyinə əminlik yarandı. Ancaq Ermənistanın içində olduğu siyasi və geosiyasi proseslərin qısa müqayisəsi göstərir ki, burada vəziyyət heç də stabil deyil. İstənilən an qeyri-müəyyənlilik arta bilər. Onun mənbəyi isə yalnız daxildə deyil, xaricdə də ola bilər. Bu ölkə o dərəcədə qarışq və ziddiyətli siyaset yerdidə ki, siyasi mühitdə təlatümər qəcilməz görünür. Ekspertlər bunun bir neçə əlamətinə də göstərirler. Bütün bunlar Ermənistanda erkən seçkinin yaradıbılıcayı siyasi və geosiyasi problemlərin üzərində dayanmaq ehtiyacını meydana gətirir.

Paşinyanın təzyiqləri: erməni siyasi mühitinin qarışığı

Ermənistan prezidenti erkən parlament seçkisinin keçirilməsi ilə bağlı fərman imzalayıb. Seçkini bu ilin dekabr ayının 9-da keçirmək nəzərdə tutulub. Bu qərar parlamentdə Nikol Paşinyanın baş nazir postuna namizədliyi rədd edildikdən sonra qəbul olunub. Əslində, sənədi Nikol Paşinyana məxsusdur. O, baş nazir postundan istefə verməzdən önce siyasi qüvvələrlə danışaraq özündən başqa birisinin namizədliyinin verilməməsi haqqında razılıq almışdı. Parlamentdəki iri fraksiyalar olan “Çiçəklənən Ermənistan” və “Daşnakşüyun” faktiki olaraq “Yelk”in mövqeyini dəstəkləmişdilər. N.Paşinyan da bir neçə naziri istefaya göndəmişdi.

N.Paşinyanın siyasi qüvvələrlə qarışısında qoyduğu əsas şərt baş nazir postuna ondan başqa kimse-nin namizədliyinin irəli sürülməməsi ilə bağlı idi. Bu səbəbdən iki dəfə parlament N.Paşinyanın baş nazir təyin edilməsi ilə bağlı verilən təklifə baxıb və öncədən müəyyən edilmiş sənəariyə uyğun olaraq ona səs verilməyib. Ermənistən konstitusiyasına görə, bu halda parlament buraxılıb və 30-45 gün ərzində yeni seçki təyin edilir.

Artıq parlament buraxılıb və Ermənistən növbədənər seçkiyə hazırlaşır. Ekspertlər prosesin bu cür gedisiñin geosiyasi tərəfləri haqqında fikirlərini bildirirlər. Burada daha çox iki kontekstə diqqət yetirilir. Birincisi, ABŞ-in bu vəziyyət

yətə münasibeti. İkincisi, Rusiyanın yaranmış duruma reaksiyası. Hər iki aspekt üzrə ziddiyətli tezislər irəli sürürlər.

Ekspertlər Amerika ilə Rusiyanın maraqlarının Ermənistanda toqquşduğu qənaetindədirler. Onların əksəriyəti hesab edir ki, bu mövqeler hətta barışmaz səviyyədədir. Bele ki, Moskva hesab edir ki, N.Paşinyan Vaşingtonun layihəsidir. Amerikanın başlıca məqsədi isə Ermənistandan Rusiyani sıxışdırmaqdən ibarətdir. Vaşingtonun bunun üçün Gürcüstanda baş verənləre oxşar sənəri üzrə hərəkət edir. Yəni əsasən ictimai rayi antirusiya müstəvisinə yönəltməyə çalışır və eyni zamanda, sosial şəbəkələr, QHT-lər vasitəsilə təşkilatlanmış fəaliyyət təşkil edir.

Rusiyalı ekspertlərin fikrine görə, N.Paşinyanın hakimiyyət gətirilmesi məhz bu sənəni üzrə gedib və bunu ABŞ-in Ermənistandakı keçmiş səfəri Riçard Mills açıq etiraf edib. R.Millsin Ermənistən-Amerika ticaret palatasının tədbirindəki çıxışına Moskva dərhal reaksiya verib.

Rusiya Xarici İşlər Nazirliyinin rəsmi nümayəndəsi Mariya Zaxarova bununa bağlı bildirib ki, “Vaşington nümayişkarənə tərzdə xarici ölkələrin daxili işlərinə qarışır” (bax: SSHA böötə provala Paşinəna na viborax, zaevi gəspert / RIA Novosti, 23 oktyabr 2018). Bunu o, amerikalı səfərin ölkəsinin Ermənistanda müəyyən qruplara və şəxslərə bir neçə on ildir ki, aktiv dəstək verdiyi və “vətəndaş cəmiyyətinin və KİV-lərin möhkəmlənməsi üçün” elave 26 milyon dollar yardım ayırdıqları haqqında dediyi fikirlərə qarşılıq olaraq ifadə edib.

İqtisadiyyat üzrə Ali məktəbinin “Dünya siyaseti və iqtisadiyyatı” fakülətinin dekanı professor Andrey Suzdalcev isə belə fikirdədir ki, hazırkı məqamda “Ermənistən ictimai həyatının yenidən formatlandırılması baş verir” (bax: əvvəlki mənbəyə). A.Suzdalcev fikirlərinə davam edərək deyib: “Ermənistəndəki ABŞ səfirliliyi postsovet məkanında ən böyüküdür. Balaca bir ölkə üçün bu, çox iri görünür” (bax: əvvəlki mənbəyə). Bunda Vaşingtonun məqsədi erməni cəmiyyəti, siyasiləri və gəncləri ilə aktiv işləməkdən ibarətdir. Bu proses, ekspertin sözüne görə, uzun müddədir ki, davam edir.

“Tərsinə sayım”: kimin xeyrinə?

Rusiyalı alim konkret olaraq Nikol Paşinyanın komandasını ABŞ-a bağlayır. Onun kadrları bütün halda erməni diasporunun nümayəndələrindən təşkil olunub. Vaşingtonun emissarlarının İrvanova olan daimi səfərləri “faktiki olaraq onlarin özünüklərlə ünsiyyətdən başqa bir şey deyildir” (bax: əvvəlki mənbəyə). Bu məqam erkən seçilərin keçirilməsi kontekstində daha həssas problemin mövcudluğuna işarə verir.

Məsələ ondan ibarətdir ki, Moskva N.Paşinyanı ABŞ-in kadri kimi qəbul edir, indi Ermənistanda müşahidə edilən siyasi proseslərin arxasında da xarici qüvvələrin dayandığı qənaetindədir. Deməli, erkən seçki də Amerikanın sifarişidir. Bəs bu vəziyyətə Rusiya hansı addımlarla cavab vere bilər?

Anlaşılan odur ki, həlləlik Kreml

de Ermənistanda vəziyyəti kəskinləşdirməyə getmək istəmir. Bunun əsas səbəbi bütövlükde Cənubi Qafqazda bir geosiyasi qarışığı meydana gəlməsi ehtimalının çox olmasına dairdir. Bu baş versə, Rusiyanın illərdir burada yaratdığı “geosiyasi sistem” laxlaya bilər. Diger tərəfdən, Dağlıq Qarabağda təxribatçı hadisələr baş verər ki, Moskva üçün əlavə problemlər meydana gələr. Ən azından situasiyaya Kremlin tam nəzarət etdiyi barədə formallaşmış fikir şübhə altına alınmış olur. Nəhayət, bu tendensiya Cənubi Qafqazda antirusiya əhvalruhiyyəsini alovlandıra bilər.

Bütün bunlara görə, Moskva həlləlik çox ehtiyatlı tərəpənir və dəha çox müşahidə edir. Çox güman ki, həlliəci məqamda Rusiyanın müdaxiləsi sərt və qəti olacaq. A.Suzdalcev də xəberdarlıq edir ki, əger rəsmi İrəvan ölkədə ABŞ hərbi bazasının yerləşdirilmesi qərarını alsa, onda vəziyyətə dərhal müdaxilə etmeli və erməniləri “sakitləşdirməlidir”.

Onu deyək ki, Ermənistanda siyasi durumun bu cür qarışq və riskli olduğunu fərqinə varanlar vardır. Onlar Rusiyanın heç bir şərt altında Ermənistəni əldən vermək istəməyəcəyini proqnozlaşdırırlar (bax: məs., Novaə ataka Rossii protiv Armenii / Lragir.am, 2 noyabr 2018).

Bu qısa müqayisələrdən belə neticə çıxara bilərik: bu il dekabrın 9-da keçirilməsi nəzərdə tutulan parlament seçkisi ümumən, Ermənistən sosial-siyasi həyatında qeyri-müəyyənlilik artırımaq daha çox möyilliidir. Daxili siyasi qüvvələrin seçki qərarına münasibəti de bu tezisi gücləndirir. Məsələn, Robert Koçaryan növbədənər seçkinin keçirilməsi üçün bütün tərəflərə bərabər şəraitin yaradılmadıqdan bəhs edib. O hesab edir ki, N.Paşinyan hakimiyyəti erməni müxalif düşərgəsinə təzyiqler edir.

Hətta bir qrup bloger özlərinə qarşı olan təzyiq haqqında ictimaiyyətə məlumat verib.

Bütövlükde Ermənistən siyasi mühiti seçki öncəsi parçalanmış haldadır. Burada özündən razı Paşinyan tərəfdarları ilə yanaşı, gələcək siyasi həyatından ehtiyatlanan “sarkışyanıclar”, “koçaryanıclar” və köhnə komandanın maliyyə qaynaqları da vardır. Onlar seçkide uduzacaqları halda nələrin gözənləndiyini proqnozlaşdırıbılır.

Bundan başqa, yuxarıdakı məqamlardan da aydın olur ki, Kreml situasiyani diqqətlə izləyir. Əgər Ermənistəndə Rusiyaya yaxın siyasi qüvvələr zərər görse, bunun cavabı veriləcək. Bu baxımdan N.Paşinyanın seçki qanununa dəyişiklik etmək cəhdinin uğursuz sonuclanmasını təsadüfi hesab etmirik. Çox güman ki, bütün bunları nəzərə alaraq, ABŞ N.Paşinyanın seçkide iflasa uğraya biləcəyindən əkinir.

Əslində, doğrudan da bu seçki N.Paşinyan və onun havadarları üçün prinsipial əhəmiyyət daşıyır.

N.Paşinyan qalib gəlsə, Ermənistəndə siyasi proseslər Rusiyanın əleyhine inkişaf edə bilər. Əks halda isə Amerika ciddi zərbə almış olacaq. Təcrübə göstərir ki, Moskva Ermənistəndə seçki prosesini nəzərdə saxlaya bilər. Deməli, orada kimlərinse “qırmızı xətti” keçməsi Kreml qəzəbləndirə bilər. Qalır erməni siyasiləri arasında kimlərin bu xəttə yaxınlaşdığını he-sablamaq.

Bu mövqedən baxanda Nikol Paşinyanın mövqeyi ürkəcan görnür. Hətta erkən seçki dekabrın 9-na təyin olunsa belə. Bir anda hər şey tərsinə döne bilər. Onda N.Paşinyanın “cansız siyasi bədənnini” xarabalıqların altından kimin çıxara biləcəyi problemi aktual olacaq. Çətin ki, buna kiminse gücü çatsın. Hətta ABŞ-in belə...

Newtimes.az

XİN: "Ermənistan qeyri-konstruktiv mövqeyini bariz şəkildə nümayiş etdirir"

2001-ci ildən etibarən BMT Baş Assambleyası 6 Noyabr tarixini Mührəbə və silahlı münaqişələr zamanı ətraf mühitin istismarının qarşısının alınması Beynəlxalq Günü elan edib. XİN-dən SİA-ya verilən məlumat görə, Ermənistanın hərbi təcavüzü nəticəsində Azərbaycan Respublikasının təbiətinə, bioloji müxtəlifliyinə, ümumilikdə bölgənin ekoloji durumuna ciddi ziyan dəyişib, ətraf mühitin degradasiyası ilə nəticələnən fəsad-lara gətirib çıxarıb, bölgənin təbii ehtiyatları davamlı istismara məruz qalıb.

Hazırda Ermənistan silahlı qüvvələrinin işgali altında olan ərazilərin 261 min hektar meşə sahəsi, o cümlədən qıymətli meşə sahələri, təbiet abidələri və pasportlaşmış 145 Şərqi Çinari məhv edilib. Eyni zamanda, bu ərazilərdə "Azərbaycan Respublikasının Qırımızı Kitabına" daxil edilen müxtəlif bitki və heyvan növlərinin böyük hissəsi, xüsusi əhəmiyyətli və mühafizə olunan təbiet əraziləri, habelə nadir biomüxtəliflik nümunələri məhv edilib.

İşgal olunmuş ərazilərdən keçən təbii su mənbələrimiz Ermənistan

tərəfindən geniş miqyaslı çirkənməyə məruz qalır. Araz və Kür çaylarının qolları olan Oxçuçay və Ağstafaçayın Ermənistan tərəfindən kəskin çirkəndirilməsi nəticəsində sözügedən çaylarda canlı aləmin yaşayış üçün ciddi təhlükə yaranıb. Tətər çayı üzərində inşa edilmiş və 100 min hektardan artıq əkin sahəsinin suvarılmasına hesablanmış Sərsəng su anbarından işğalçı qüvvələr qış mövsümündə sahələrin su atında qalması, yay aylarında isə kəskin su qılıqlı yaratmaqla dağtəyi və aran hissədə məskunlaşan 400 min əhalini tehlükə altında saxlayır. Təsadüfi deyil ki, 2016-ci ildə Avropa Şurası Parlament Assambleyası tərəfindən qəbul olunan Azərbaycanın sərhədəni rayonlarının sakinlərinin qəsdən sudan mehrum edilməsi ilə bağlı qətnamədə Ermənistan silahlı qüvvələrinin sözü-

dən regiondan dərhal çıxarılması, müsteqil mühəndis və hidroloqlar tərəfindən yerinde tədqiqat aparılmışının təmin edilməsi tələb edib.

Azərbaycan Respublikasının işgəl altında saxlanılan ərazilərində 163 faydalı qazıntı yataqları, o cümlədən qızıl, cive, mis, qurğunun, sink, daş kömür və digər sərvətlər ermənilər tərəfindən talan edilir. İşğal edilmiş ərazilərin təbii sərvətləri istismarı edilən zaman ətraf mühit standartlarına riayət olunmur və nəticədə ətraf mühite də ciddi zərər vurulur.

Beynəlxalq hüququn müvafiq müddəələri və öz üzərinə götürdüyü beynəlxalq öhdəliklərə rəğmən işgəl etdiyi Azərbaycan ərazilərində ətraf mühit və təbii sərvətləri istismar edən Ermənistanın bu siyaseti bölgənin dayanıqlı inkişafı və tərəqqisi nə münasibətdə tutduğu laqeyd və qeyri-konstruktiv mövqeyini bir dəha bariz şəkildə nümayiş etdirir. Beynəlxalq ictimaiyyət, xüsusilə də Azərbaycanın işgəl edilmiş ərazilərində qanunsuz fealiyyətə və təbii ehtiyatların, ətraf mühitin istismarına bu və ya digər şəkildə, fiziki və hüquqi şəxslərinin iştirakı ilə, cəlb olunan ölkələr beynəlxalq hüququn ciddi pozulması halının davam etdirilməsinə hər hansı şəkildə yardım etməkdən çekinməlidirlər.

Misir mətbuatı Fələstin Dövlətinin Asiya ölkələrindəki səfirlərinin Bakıda keçirilmiş konfransını geniş işıqlandırıb

Misir mətbuatı Fələstin Dövlətinin Asiya ölkələrindəki səfirlərinin noyabrın 5-də Bakıda keçirilmiş konfransını geniş işıqlandırıb. AZERTAC xəbər verir ki, Misirin Yaxın Şərqi Xəbərlər Agentliyi, "Asiya al Youm", "Al Omaha", "Geytnusnau" və digər nəşrləri konfrans və Azərbaycanın xarici işlər naziri Elmar Məmmədyarovun həmin tədbirdəki çıxışından fikirlərə geniş yer verib. Qeyd edilir ki, nazir Azərbaycanın Fələstin xalqının sülh, sabitlik və dayanıqlı inkişafə nail olmaq yolunda mübarizəsini davamlı şəkildə dəsteklədiyini bildirib. O, Azərbaycanın Fələstin məsələsinin Şərqi Qudsun Fələstin Dövlətinin paytaxtı olmaqla iki dövlət prinsipi əsasında həllini davamlı olaraq dəsteklədiyi vurgulayıb.

Yazılarda ölkəmizin Fələstinlə bağlı bir sıra beynəlxalq tədbirlərə, o cümlədən keçən il BMT-nin Fələstin xalqının ayrılmaz hüquqlarının tətbiqi üzrə komitəsinin, humanitar məsələlərin əlaqələndirilməsi üzrə ofisinin, İslam Əməkdaşlıq Təşkilatının (İƏT), vətəndaş cəmiyyəti nümayəndələrinin iştirakı ilə Quds məsəlesi üzrə beynəlxalq konfrans ev sahibliyi etdiyi diqqətə çatdırılıb. Azərbaycanın Fələstin xalqının çətin günlərində hər zaman onun yanında olduğunu və İslam həmçəriyinə sadiq qaldığını deyən nazir ciddi maliyyə çətinlikləri ilə üzləşən Birleşmiş Millətlər Təşkilatının Fələstinli Qaçqınlara Yardım və İslərin Təşkili üzrə Yaxın Şərqi Agentliyinə ölkəmizin cari ilin oktyabr ayında 200 min ABŞ dolları məbləğində yardım etdiyini bildirib.

Ərbdilli oxucuların diqqətinə çatdırılır ki, nazir konfrans iştirakçılarına Ermənistanın Azərbaycana qarşı təcavüzkar siyaseti və onun nəticələri bərədə de məlumat verib. Məqalələrdə, həmçinin Fələstin Dövlətinin xarici işlər naziri Riad Əl-Malikin Fələstin xalqının sülh uğrunda mübarizəsində göstərdiyi davamlı dəstəyə görə Azərbaycan tərəfinə təşəkkür etdiyi vurgulanır.

lərin da 1180-i qadın, 1990-i gencəldir. YAP Naxçıvan Şəhər Təşkilatının 2 üzvü Azərbaycan Respublikası Milli Məclisinin, 19 üzvü isə Naxçıvan Muxtar Respublikası Ali Məclisinin deputatıdır. Üzvlərin 2-si akademik, 5-i AMEA-nın müxbir üzvü, 26-sı elmlər doktoru, 162-si fəlsəfe doktorudur.

Meruze ətrafında YAP Naxçıvan Şəhər Təşkilatı Qadınlar Şurasının sədr müavini, Naxçıvan Muxtar Respublikası Ali Məclisinin deputati Aida Allahverdiyeva, təşkilatın Gənclər Birliyinin sədri, Naxçıvan Muxtar Respublikası Gənclər Fonduun icraçı direktoru Cəbi Quliyev, YAP Universitet şəhərciyi ərazi ilk təşkilatının sədri, dosent Asəf Əliyev, YAP Naxçıvan Şəhər Təşkilatının Şura üzvü Könül Mirzəyeva çıxış edərək, əqidə həmkarlarına təbrikləri尼 catdırırlar.

YAP Naxçıvan Şəhər Təşkilatı idare heyətinin üzvü, Naxçıvan Şəhər İcra Həkimiyətinin başçısı Mirsənəni Seyidov və YAP Naxçıvan Muxtar Respublikası Təşkilatının icra katibi, Naxçıvan Muxtar Respublikası Ali Məclisinin deputati Anar İbrahimov YAP-in keçdiyi uğurlu yola qısa nəzər salıb, təşkilat üzvlərini yubiley münasibətə təbrik etdilər. Tədbirdə bir qrup veteran partiya üzvüne YAP Naxçıvan Şəhər Təşkilatının fəxri fərmanları və qıymətli hədiyyələr verilib, partiyaya yeni qəbul olmuş gənc üzvlərə partiya vəsiqələri və oxunması zəruri olan kitablar təqdim olunub. Sonda tədbir iştirakçıları YAP-in fəaliyyətinə həsr olunan filmə baxıblar.

YAP Naxçıvan Şəhər Təşkilatı ötən 25 ildə uğurlu fəaliyyəti ilə seçilib

1 992-ci ildə Naxçıvan şəhərində ulu öndər Heydər Əliyevin rəhbərliyi ilə təsis edilən Yeni Azərbaycan Partiyası (YAP) müstəqil dövlətçiliyimizin və ümummilli maraqların təmin olunması naminə cəmiyyətimizin bütün təbəqələrinin qüvvəsini səfərbər edən partiya kimi yaradılıb. YAP Naxçıvan Şəhər Təşkilatının təsis konfransı partyanın yaranmasından, təqribən, bir il sonra 1993-cü il noyabrın 5-də keçirilib. Bu fikirlər YAP Naxçıvan Şəhər Təşkilatının yaradılmasının 25-ci ildönümü münasibətlə Naxçıvan şəhərindəki Gənclik Mərkəzində keçirilən tədbirdə səsləndirilib.

YAP Naxçıvan Şəhər Təşkilatının sədri, Naxçıvan Muxtar Respublikası Ali Məclisinin deputati Elman Cəfərli tədbirdəki çıxışında "Yeni Azərbaycan Partiyası Naxçıvan Şəhər Təşkilatının keçdiyi tarihi yol və qarşıda duran vəzifələr" mövzusunda məruze edib.

Bildirilib ki, təşkilatı hələ yaradılarkən artıq ciddi siyasi qüvvə kim formalşmış hesab etmək olardı. Bele ki, təsis konfransını 70 ərazi ilk təşkilatından seçilən 420 nəfər nümayəndə ile keçirən Naxçıvan Şəhər Təşkilatı hələ o zaman öz sıralarında 5200 nəfər üzvü birləşdirirdi. 1993-cü ilin iyun ayında ölkədə siyasi hakimiyyət böhrəni şəhər partiya təşkilatının təsis konfransını bir qədər yubatmışdı. Təşkilat təsis edilərkən ulu

öndər Heydər Əliyev 1993-cü il oktyabrın 3-də Azərbaycan Respublikasının Prezidenti seçilərək, başqa sözə, partiya çox qısa müddədə müxalifət təşkilatından iqtidər partiyasına çevrilmişdi.

"2003-cü ilin oktyabrında Azərbaycan Respublikasının Prezidenti, 2005-ci ilin martında partiyanın III Qurultayında YAP-in Sədri seçilən İlham Əliyev ona bəslenilən bütün ümidi doğruldub. Dövlətimizin başçısının rəhbərliyi altında bu gün müstəqilliyimizin siyasi və iqtisadi sütunları getdikcə möhkəmlənir", - deyən Elman Cəfərli

Vurgulanıb ki, zamanın sınağından uğurla çıxmış Heydər Əliyev siyaseti bu gün Naxçıvanda da qətiyyətlə davam etdirilir. Ötən il-

lər muxtar respublikada da sürətli sosial-iqtisadi inkişaf və elmi-mədəni intibah dövrü kimi muxtarlıyet tarixinin en şanlı səhifəsini təşkil edib. Naxçıvan Muxtar Respublikası Ali Məclisinin və YAP Naxçıvan Muxtar Respublikası Təşkilatının Sədri Vasif Talıbovun muxtar respublikaya uğurlu rəhbərliyi ulu öndər Heydər Əliyevin dövlətçilik siyasetinə dönməz sədaqətin bərəz nümunəsidir. YAP Naxçıvan Şəhər Təşkilatının sədri diqqətə çatdırılıb ki, inkişaf proseslərində YAP Naxçıvan Şəhər Təşkilatının 25 ilə əlaqəli əməkdaşlığı və təşkilat üzvlərinin yubiley münasibətə təbrik edilər. Tədbirdə bir qrup veteran partiya üzvüne YAP Naxçıvan Şəhər Təşkilatının fəxri fərmanları və qıymətli hədiyyələr verilib, partiyaya yeni qəbul olmuş gənc üzvlərə partiya vəsiqələri və oxunması zəruri olan kitablar təqdim olunub. Sonda tədbir iştirakçıları YAP-in fəaliyyətinə həsr olunan filmə baxıblar.

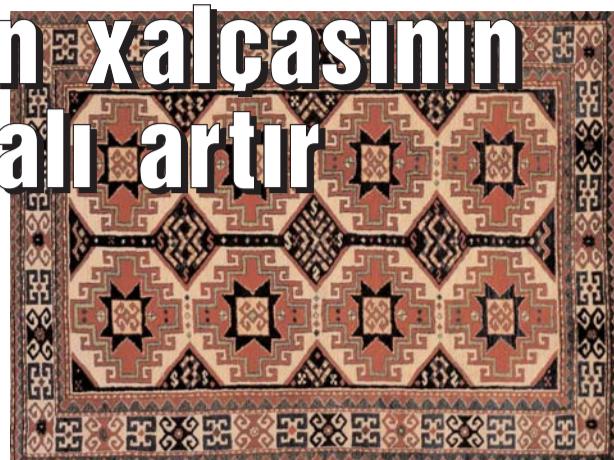
7 noyabr 2018-ci il

Azərbaycan xalçasının istehsalı artırır

Son illərdə Azərbaycanda qeyri-neft sektorunun inkişafı sahəsində həyata keçirilən davamlı islahatlarla əlaqədar ən qədim tətbiqi sənət növlərindən olan xalçaçılığı diqqət artıb.

Azərbaycan Respublikası regionlarının sosial-iqtisadi inkişafına dair dövlət proqramları çərçivəsində ölkədə xalçaçılıq ənənələrinin bərpası, xalçaçılığın inkişafı ilə bağlı müvafiq tədbirlər həyata keçirilib. Milli mədəniyyətimizin inkişafında əvəzsiz rolu olan Azərbaycan Respublikasının Birinci vitse-prezidenti Mehriban xanım Əliyeva xalçaçılığının yaşadılmasına öz dəyərli töhfələrini verib. Xalçaçılardan problemlərinin aradan qaldırılmasında, onların fəaliyyət imkanlarının genişləndirilməsində, naiyyətlərinin beynəlxalq miqyasda təblığında Mehriban xanım Əliyevanın xidmətləri misilsizdir. Onun təşəbbüsü ilə xalqının milli mədəniyyət tarixində özünəməxsus yer tutan Azərbaycan xalçaçılıq sənəti 2010-cu il noyabr ayının 16-da UNESCO-nun Qeyri-Maddi Mədəni İrs üzrə Hökumətlərarası Komitəsinin Keniyanın Nayrobi şəhərində keçirilmiş V sessiyasında UNESCO-nun beşəriyyətin qeyri-maddi işi nümunələri siyahısına daxil edilib.

Azərbaycan Prezidentinin məlum Sərəncamı ilə Xalça Müzeinin müasir binası tikilər istifadəye verilib. Dövlət başçısının Sərəncamı ilə "Azərxalça" ASC-nin yaradılması bu istiqamətdə görülen işlərin möntiqi davamıdır. Bu gün inkişafının yeni mərhələsini yaşıyan Azərbaycan xalçasının istehsalı, ixracı, onların ölkə daxilində ve xaricdə satışının təşkili, xalça və xalça məmulatlarının istehsalında yeni texnologiyaların tətbiqi, bu sahənin inkişafı ilə bağlı digər işlərin yerine yetirilməsində qeyd etdiyimiz Sənəd önemli rol oynayır. Artıq "Azərxalça" ASC-nin Füzuli, Ağdam, Tovuz, Ağstafa, Qazax, Şəmkir, Quba, İsmayıllı, Xaçmaz və Qəbələ rayonlarında filialları fəaliyyətə başlayıb. Bu il "Azərxalça"nın daha 10 filialının yaradılması üçün Prezident Cənab İlham Əliyevin sərəncamları ilə dövlət büdcəsində vəsaitlər ayrılib. 2018-ci ilin əvvəlində Bakının Sa-

bunçu rayonunun Nardaran qəsəbəsində, Naxçıvan şəhərində, Abşeron rayonunun Qobu qəsəbəsində, Qobustan, Şabran, Lənkəran, Kürdəmir, Tərtər, Goranboy və Bileşuvər rayonlarında Cəbrayıl rayonundan olan məcburi köçkünlərin məskunlaşdırıldığı qəsəbədə filial binalarının tikintisine başlanılıb. Statistik məlumatlara əsasən, filiallarda indiyədək Azərbaycan xalçalarının Bakı, Qarabağ, İrəvan, Naxçıvan, Quba, Gəncə, Şirvan, Qazax-Borçalı, Tebriz qrupları üzrə 1330 ədəd, 4401 kvadratmetr xalça toxunub. Yerli və xarici bazarlarda "Azərbaycan brendi" olaraq 287 ədəd, 853 kvadratmetr xalça satılıb.

Görülən işlər xalçaçılığın inkişafına təsirini göstərib. Amma bütün bu işlərlə yanaşı, hele də bu sahənin inkişafı məqsədi ilə dövlət tərəfindən layihələr həyata keçirilir. Belə ki, Sumqayıt Kimya Sənaye Parkında Yuneyirici-Boyaq Fabrikinin tikintisine başlanılıb. Burada Türkiyə, Fransa və İtaliya istehsalı olan avadanlıqlarla təchiz ediləcək və fabrikdə təmiz yun, yun-iplik, təbii və kimyəvi boyaq maddələri hazırlanacaq. Təbii ki, bu müəssisədə istifadəyə veriləndən sonra xalçanın istehsalında istifadə edilən xammal ölkəmizdə istehal olunacaqdır. Prezident İlham Əliyev çıxışlarının birində vurğuladığı kimi, "...indı ölkəmin müxtəlif yerlərində yun tədarükü mərkəzləri yaradılır. Baramaçılıq sürelə inkişaf etdirilir ki, ipək xalçalar da toxunsun. Sumqayıt şəhərində yuneyirici-boyaq fabrikı inşa edilir. Yəqin ki, gələn i istifadəyə veriləcəkdir. Beləliklə, bundan sonra xaricdən xammalın getirilməsinə heç bir ehtiyac qalmayacaq. Yüz faiz yerli məhsul olaraq Azərbaycan xalçası dünyaya təqdim ediləcək". 2019-cu ildə isə Şəki şəhərində, Məsallı və Hacıqabul rayonlarındakı sənaye

məhəllələrində daha üç regional tədarük məntəqəsi yaradılacaq. Müasir texniki avadanlıqlarla təmin ediləcək bu məntəqələrdə il ərzində 1500 ton yun və boyaq bitkiləri xammalı toplanılacaq.

Onu da vurgulamaq lazımdır ki, bu sahənin inkişaf etdirilməsində mütxəssislərin hazırlanması da diqqətdə saxlanılır. Azərbaycan xalçaçılığı, sənət sahəsi kimi, Azərbaycan Dövlət Rəssamlıq Akademiyasında, Azərbaycan Dövlət Texniki Universitetində, Azərbaycan Dövlət Mədəniyyət və İncəsənət Universitetində, eləcə də, incəsənətyönlü kollec, lisey və gimnaziyalarda, uşaq rəsm qalereyalarında və digər yerlərdə tədris edilir. Həmçinin, "Azərxalça" ASC-nin rayon filiallarının nəzdində xalçaçılıq üzrə tədris-həzırlıq kurslarında peşəkar xalçaçı kadrlar hazırlanır. Bu baxımdan, ölkəmizin regionlarında xalçaçılıq üzrə tədris-həzırlıq kursları təşkil edilir. Kurslara cəlb olunanların eksəriyyəti isə gənclərdir. Bütün bunlar bu sahənin inkişafı istiqamətində kompleks tədbirlərin həyata keçirildiyini göstərir.

Təbii ki, xalçaçılığın inkişaf etdirilməsi yeni iş yerlərin açılmasına səbəb olur. "...Xalçaçılıq sənətinin inkişafı və "Azərxalça"nın uğurlu fəaliyyəti nəticəsində, biz bir neçə məqsədə çatmış oluruz. İş yerləri, yerli istehsal, xammalın təşkili və ölkəmizin dünyada təbliği baxımdan, xalçaçılığın çox böyük önemi var. Təsadüfi deyil ki, müxtəlif ölkələrdə keçirilən sərgilərdə və təqdimatlarda mütləq Azərbaycan xalçası təqdim edilir. Xüsusilə də, qadınların işlə təminində bu, rol oynayır". 2019-cu ilin sonuna "Azərxalça"nın istehsal, tədarük və emal müəssisələrinin yaradılması ilə 5 minden çox vətəndaş iş yeri ilə təmin ediləcək.

Bütün bunlar Azərbaycan xalçaçılıq sənətinə dövlət tərəfindən ayrılan diqqətdir ki, artıq bu gün Azərbaycan xalçaları "Azerbaijan carpet" ("Azərbaycan xalçası") brendi ilə dünya bazarına çıxırlar, eyni zamanda, Rusiya, Amerika Birleşmiş Ştatları və Almaniya kimi ölkələrdə keçirilən beynəlxalq xalça satış-sərgilərində təqdim olunur.

Nəzakət ƏLƏDDİNQIZI

Əli Əlizadə Pakistanın yeni federal naziri ilə görüşüb

Azərbaycan Respublikasının Pakistan İslam Respublikasının səfəri Əli Əlizadə Pakistan İslam Respublikasının yeni müdafiə istehsalı üzrə federal nazırı xanım Zubeyda Cəlal Xan ilə görüşüb. SİA-ya Pakistandakı səfərliyimizdən verilən məlumatə görə, görüşdə Azərbaycan və Pakistanın müdafiə sənəyesi sahəsində əməkdaşlığın dan məmənluq ifadə olunub, bu sahədə birgə layihələrin davam etdirilməsi, hər iki ölkədə keçirilən sərgilərdə iştirakın, təcrübə mübadiləsi, elmi əməkdaşlıq, qarşılıqlı səfərlərin təşkili, müştərək müəssisələrin yaradılması imkanları haqqında fikir mübadiləsi aparılıb.

Pakistan İslam Respublikasının müdafiə istehsalı üzrə federal nazırı xanım Zubeyda Cəlal Xan Pakistanın Azərbaycanla bütün sahələrdə olduğu kimi müdafiə sənəyesi sahəsində əməkdaşlığın daha da gücləndirməsinə maraqlı olduğunu və Pakistanın Azərbaycan ordusunu ehtiyac olan müdafiə sənəyesi məhsulları ilə təchiz etməyə hazır olduğunu vurğulayıb. Pakistanın müdafiə istehsalatı üzrə müəssisələrinin istehsal imkanları haqqında məlumat verən nazir qarşılıqlı müdafiə və hərbi-texniki sahədə əməkdaşlığın gələcək perspektivləri və müqavilə-hüquq bazasının artırılması imkanları haqqında söhbət açıb, cari ilin 27-30 noyabr tarixlərində keçiriləcək IDEAS 2018 Pakistan Beynəlxalq Müdafiə Sərgisində Azərbaycan dan da nümayəndə heyetinin dəvət edildiyini və heyetin iştirakını gözlədiklərini bildirib.

"Mədəniyyət mərkəzləri, mədəniyyət evləri və klubların biçmə-tikmə dərnəkləri üzrə müsabiqə" yə yenən vuruldu

A. Ağayeva estetika üzrə alim-mütəxəssis, pedaqoji elmlər doktoru, professor, əməkdar müəllim Vüdati Xəlilovun sədrliyi ilə, modeler, sənətşünaslıq üzrə fəlsəfə doktoru Gülnarə Xəlilova, Mədəniyyətşünaslıq üzrə Elmi-Metodiki Mərkəzinin direktoru Asif Usubəliyev, Rəssamlıq Akademiyasının müəllimi Sevil Əliyeva və Nizami Kino Mərkəzinin direktoru Leyli Mirzəyeva kimi mütəxəssislərden ibarət münsiflər heyətinin qalibləri və fərqlənən iştirakçıları müeyyən etdiklərini diqqətə çatdırıb.

Tədbirdə çıxış edən Mədəniyy-

yətüşünaslıq üzrə Elmi-Metodiki Mərkəzinin direktoru Asif Usubəliyev 3 mərhələ və yenən mükafatlandırma mərasimindən ibarət olan müsabiqənin "Dekorativ tətbiqi sənət-tikmə, milli tikmə, dekorativ kompozisiyalar, makrame, toxuma, bədii oyuncalar, muncuqla işləmələr" və "Dizayn - biçmə-tikmə, paltarlar摩訶拉 məmənluq məsləhətləşdirilmesi, gelinciklər üçün paltarlar, evin interyeri, məhəsul nişanları" yaradıcılıq növləri üzrə keçirildiyin diqqətə çatdırıldı: "1-10 oktyabr 2018-ci il tarixindən dəvət edən I mərhələdə qiyət-ləndirmə komissiyası tərəfindən müəssisələrdəki biçmə-tikmə dərnəyinin yaradılmasına dair əmrin, üzvlərin ərizələrinin, üzvlərə dair məlumatların, üzvlərin dərnəyə qəbul edilməsinə dair protokolun və əmrin, dərnək rəhbərinin ərizəsinin, dərnəyə rəhbər təyin edilməsinə dair əmrin, dərnəyin tədris programının, dərnək rəhbərinin

təhsilinə, iş təcrübəsinə, qrupların sayına, dərnəyin fəaliyyətinin təbliğinə və s. baxılmışdır. 15-25 oktyabr 2018-ci il tarixindən dəvət edən II mərhələsində komissiya üzvləri dərnəyin son 3 il ərzində iş-tərak etdiyi tədbirlərə, festivallara, müsabiqə və s. ilə tanış olmuşlar. Eyni zamanda, dərnəyin mükafatlarına, dərnəyin fəaliyyətinin çeşidlilikinə, dərnəyin son 3 il müddətinə üzvləri tərəfində hazırlanmış el işlərinə, habelə, dərs prosesinə baxılmışdır.

III mərhələsi ise 25 oktyabr - 1 noyabr 2018-ci il tarixindən dəvət etmişdir və mövzu üzrə verilecek tematik tətbiqi tapşırığın kreativ icrasından ibarət idi. Qeyd edək ki, müsabiqənin şəffaflığını temin etmək məqsədi ilə bütün iş prosesləri foto və video çekilişi müşahidəsi ilə aparılmışdır.

Tədbirdə Bine qəsəbə Mədəniyyət Evinin, II yeri Əmircan qəsəbə Səttar Bəhlulzadə adına Mədəniyyət Evinin, III yeri isə Bineqədi Mərkəzi Mədəniyyət Evinin biçmə-tikmə üzrə dərnəkləri qazandılar.

Fərqli nominasiyalar üzrə müxtəlif dərəcəli diplomlar və hədiyyələr, tanınmış moda evlərindən birləşdə təcrübə keçmə, digər iştirakçılarla həvəsləndirici diplomlar və iştirakçıların dərnək rəhbərlərinə fəxri fərmanlar təqdim edildi.

Tədbirdən qonaqları və iştirakçıları üçün S. Bəhlulzadə adına Mədəniyyət Evinin "Azad" rəqs qrupu, Bine qəsəbəsi Mədəniyyət Evinin "Odlar yurdı" kollektivi tərəfindən "Qarabağ - Azərbaycanın incisidir" konsert proqramı təqdim olundu.

Nəzakət ƏLƏDDİNQIZI

ATƏT-in Minsk Qrupu: 26 illik fəaliyyətsizlik

Həmsədlər Ermənistanın lobbiçilik missiyasında

Ermənistan-Azərbaycan, Dağılıq Qarabağ münaqişəsi 1992-ci illərin əvvəlindən başlayaraq, daha çox beynəlxalq əhəmiyyətli problemdən çevrildi. 1992-ci il yanvarın 30-da Azərbaycan Respublikası ATƏM-in üzvü olduqdan sonra Ermənistan-Azərbaycan, Dağılıq Qarabağ münaqişəsi, bu təşkilatın prinsiplərinə uyğun olaraq, üzv dövlətlərin daha çox müzakirə obyektiñə çevrildi.

ATƏM-in Xarici İşlər Nazirləri Şurasının 1992-ci il martın 24-də keçirilən birinci əlavə görüşündə Dağılıq Qarabağda vəziyyət müzakirə olunduqdan sonra münaqişənin sülh yolu ile nizamlanması istiqamətində aparılan danışıqların səmərəliliyini təmin etmək üçün ATƏM-in Dağılıq Qarabağa dair sülh konfransının çağırılması haqqında qərar qəbul edildi. Qərarda göstərilirdi ki, Minskde çağırılacaq konfrans ABŞ, Rusiya, Türkiyə, Fransa, Almaniya, İtaliya, Çexiya, Slovakiya, İsveç, Belarus, Azərbaycan və Ermənistən nümayəndəlerinin iştirakı ilə keçirilsin.

Ötən illərdə ATƏT-in Minsk Qrupunun həmsədləri regiona dəfələrlə səfərlər ediblər. Amma bu səfərlərin heç birinin nəticəsi olmayıb. Minsk Qrupunun fəaliyyətsizliyi göz qarışısındadır. Hesabat xarakterli səfərlər və müraciət ifadəli bəyanatlar 26 illik Minsk Qrupunun fəaliyyətsizliyindən xəber verir.

Danışıqlar zamanı Azərbaycan dövləti öz haqlı mövqeyini müdafiə edərkən, bir sıra çətinliklərlə qarşılaşır. Cənubi münaqişə başlayandan keçən dövr ərzində aparılan danışıqlarda təcavüzkar Ermənistən qeyri-konstruktiv mövqedən çıxış edərək, işgalçılıq siyasetindən əl çəkmir. Digər tərəfdən isə, dünya birliliyinin "ikili standartlar principindən çıxış etməsi, BMT və ATƏT kimi beynəlxalq təşkilatların öz təkliflərinə həyata keçirmək üçün konkret fəaliyyət göstərməməsi danışıqlar prosesinde irəliləyişin ələ olunmasına manəyə yaradır.

Ümumiyyətlə, yarandığı vaxtdan etibarən ATƏT-in Minsk Qrupunun qəbul etdiyi sənədlərde Azərbaycanın ərazi bütövlüyünün, sərhədlərinin toxumazlığının, suverenliyinin bərpasının zəruriliyi bildirilsə de, indiyə qədər bu qurumun fəaliyyəti sülh prosesində arzu olunan nəticəni verməyib. Buna səbəb bir tərəfdən, Ermənistən qeyri-konstruktiv mövqedən çıxış edərək işgalçılıq siyasetini davam etdirməsi, digər tərəfdən, beynəlxalq təşkilatların, qarşılıqlı güzəşt principini üstün tutmasıdır. Bununla yanaşı, keçən dövr ərzində ATƏT çərçivəsində yaradılan Minsk Qrupu və bu qrupa həmsədlək edən ABŞ, Fransa və Rusiya kimi böyük dövlətlər münaqişənin ədaləti həlli üçün təcavüzkarə qarşı heç bir təzyiq göstərməyiblər. Eyni zamanda, təcavüzkar Ermənistənə qarşı heç bir əməli tədbirin görülməməsi ATƏT-in nüfuzuna xələl getirməkə bərabər, onun tərkibində yaradılan Minsk Qrupuna olan ümidi de heçə endirib.

Ermənistən Azərbaycana qarşı təcavüzünün genişlənməsi ilə əlaqə-

dar BMT Təhlükəsizlik Şurasının 822, 853, 874 və 884 sayılı qətnamələri, eləcə də, Təhlükəsizlik Şurası sədrinin qəbul etdiyi 7 bayanatda Azərbaycanın ərazi bütövlüyü, suverenliyi və sərhədlərinin toxumazlığının zəruriliyi bildirilir. ATƏT-in regionda sülh-pərvərlük fəaliyyətinin ugursuzluqlarının başlıca səbəbi, məhz Ermənistən Azərbaycanca qarşı birbaşa təcavüzü faktının etiraf olunmaması ilə bağlıdır.

Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyevin dəfələrlə və birmənalı olaraq, "Azərbaycanın ərazi bütövlüyü danişqların mövzusu ola bilmez" fikrini irəli sürməsi ölkəmizin ərazi bütövlüyü təmin olunmaqla, münaqişənin ədalətli şəkildə həll ediləcəyi ilə bağlı ümidi dərəcədə artırıb. Eyni zamanda, dövlət başçısı bəyan edib ki, Dağılıq Qarabağda heç vaxt müstəqillik verilməyəcək, dünya birliliyi heç vaxt Dağılıq Qarabağın müstəqilliyini tanımayacaq.

Bununla yanaşı, Prezident İlham Əliyev Azərbaycan xalqı və dövlətinin bu işgal və etnik təmizləmə siyasəti ilə

heç vaxt barışmayacağını, torpaqlarımızı azad etmek üçün əsasımızın olduğunu və bunun beynəlxalq hüquq normaları ilə təsdiq edildiyini vurğulayıb. Ancaq Azərbaycan xalqının iradəsinə, gücünə arxalanmağın, bu məqsədə iqtisadiyyatımızı və ordumuzu gücləndirməyin vacibliyini bildirməkə yanaşı, dövlət başçısı deyib ki, "Biz danışıqlar aparırıq, ancaq bununla bərabər, hər an torpaqlarımızı işgalçılardan hərbi yolla azad etməyə hazır olmalıyıq".

Həmsədlərin bəyanatlarında Ermənistən maraqlarına uyğun nüanslar

Dağılıq Qarabağ münaqişəsinin danışıqlar yolu ilə həlli üçün Azərbaycanla Ermənistən arasında vasitəciliyə edən ATƏT-in Minsk Qrupunun həmsədləri yene də Bakıya geldilər. Və həmişə olduğu kimi, bu dəfə də ATƏT-in Minsk Qrupunun həmsədləri - Stefan Viskonti (Fransa), İqor Popov (Rusiya), Endryu Şefer (ABŞ) Azərbaycan rəsmiləri ilə bir sıra görüşlər keçirdilər. Görüşlərdə qoşunların temas xəttindəki vəziyyət, gərginliyin azaldılmasının, həmçinin, danışıqlar prosesinin aktivləşdirilməsi və sonrakı addımların təmin olunması üzrə məsələlər də müzakirə edildi. Yene də, əvvəlki illərdə olduğu kimi, səfər zamanı, həmçinin, bu

ilin sonuna dek Azərbaycan və Ermənistən xarici işlər nazirləri arasında görüşün keçirilmesi məsəlesi də müzakirə olundu.

Xatırladaq ki, oktyabrın 29-da vəsatiçilər Ermənistəndə görüşlər keçiriblər.

Həmçinin, həmsədlər oktyabrın 31-də Azərbaycan və Ermənistən qoşunlarının temas xəttində Ağdam rayonu istiqamətində monitorinqdə də iştirak etdilər. Nə olsun? Qəribə görünməsin sualım. Çünkü artıq 24 ildən çoxdur ki, Minsk Qrupu fəaliyyət göstərir. Ancaq nəticə...

Azay Quliyev: "Dağılıq Qarabağ məsələsi Tramp, Putin və Makronun gündəliyində olmalıdır"

Sözügedən məsələyə münasib bildirən Milli Məclisinin deputatı, ATƏT PA-nın vitse-prezidenti Azay Quliyev bildirib ki, Ermənistən-Azərbaycan, Dağılıq Qarabağ münaqişəsinin həlli məsəlesi ABŞ prezidenti Donald Trampın, Rusiya prezidenti Vladimir Putinin və Fransa prezidenti Emmanuel Makronun gündəliyində olmalıdır: "Minsk Qrupuna və ona rəhbərlik edənlərə Azərbaycan cəmiyyətində inam yoxdur. Artıq heç kim bu görüşlər, xüsusilə, Ermənistən imitasiya siyasetinin davam etdiyi vaxtda nəsə bir nəticə verəcəyini düşünür. Ona görə də Minsk Qrupundan nəsə gözləmək indiki mərhələdə sadələşməkdən başqa bir şey olmaz, şəxsən mən heç ne gözləmirəm".

Onun sözlərinə görə, münaqişənin sülh yolu ilə həlline ümidi o zaman aratar ki, məsələ həmsədr ölkələrin rəhbərərinin gündəliyində olsun və onlar bu problemin ədalətli həllində şəxsən maraqlı olsunlar, Ermənistən işgalçılıq siyasetindən çəkindirmək və danışıqlar masasında konstruktiv mövqə sərgiləməsi üçün ona təsir imkanlarından istifadə etsinlər: "Ancaq təessüf ki, bu gün bu maraq hiss olunmur. Əksinə, hər üç həmsədr ölkə tərəfindən işgalçını stimullaşdırın addımların şahidi oluruq. Məhz bundan ruhlanan Ermənistən danışıqlar prosesində qeyri-adekvat davranışır və beynəlxalq hüququ kobud şəkildə pozmağa cüret edir.

A.Quliyev onu da bildirib ki, Minsk Qrupunun həmsədri olan hər üç ölkə BMT Təhlükəsizlik Şurasının daimi üzvüdür: "Onlar, em azımdan, özlərinin BMT Təhlükəsizlik Şurasında qəbul etdikləri qətnamələr və qərarlarla hörmet etməli, icrası məcburi olan bu sənədlərə Ermənistən etinasız yanaşmasına göz yummamalıdır. Hələ mən iqtisadi sanksiyani və ya hərbi müdaxiləni demirəm, em azımdan, beynəlxalq hüququn tələbi olaraq, Ermənistənə qarşı siyasi sanksiya tətbiq etməlidirlər".

R.HÜSEYNOVA

DSX narkotik ticarətçilərini iş başında yaxaladı

Azərbaycan Respublikasının Dövlət Sərhəd Xidməti tərəfindən dövlət sərhədinin mühafizəsinin təmin edilməsi tədbirləri davam etdirilir. Dövlət Sərhəd Xidmətinin Mətbuat Mərkəzində SİA-ya verilən məlumatə görə, 2018-ci ilin 4 noyabr tarixində saat 15:25 radələrində DSX Sahil Mühafizəsinin texniki müşahidə məntəqələri tərəfində Astara rayonu Şahağacı kəndi istiqamətində İR-dən AR-ə doğru hərəkət etməklə sərhəd sularımıza daxil olmuş hədəf aşkar edilib.

Həmin üzmə vasitəsi qısa müddət ərzində ərazidə dəyərini və İR sularına doğru geri üzüb. Qeyd olunan koordinatlar dərhal sərhəd gözetçi gemisi tərəfindən nəzarete götürülüb. 2018-ci ilin 5 noyabr tarixində saat 10:10 radələrində həmin ərazidə balıq ovu məqsədilə qayıqla dənizə çıxmış Astara rayonu Şahağacı sakinləri - 1985-ci il təvelüdüllü Məmmədov Əlibəy Dadaş oğlu və 1994-cü il təvelüdüllü Feyruzəddə Elzamin Rəfiq oğlu özlərini şübhəli apardıqları üçün sərhəd gözetçi gemisi tərəfindən saxlanılıb, qayıqın dayandığı koordinatlarda suya keçirilmiş bacax zamańı 3 (üç) ədəd bağlamada ümumi çəkisi 2 kq 420 qr olan narkotik vasitə aşkarlanaraq götürülüb.

Baş vermiş hadise ilə bağlı DSX-nin İstintaq-Təhqiqat idarəesi tərəfindən Azərbaycan Respublikası CM-nin 318.2-ci, 206.3.2-ci, 234.4.1-ci, 234.4.3-cü maddələri ilə cinayət işi açılıb. Fakt üzrə əməliyyat-istintaq tədbirləri davam etdirilir.

Nyu-Yorkda "Azərbaycan Multikulturalizmi" adlı konsern keçiriləcək

Noyabr ayının 18-də ABŞ-in Nyu-York şəhərində Diasporla İş üzrə Dövlət Komitəsinin dəstəyi və "Milli Musiqi və Qlobal Mədəniyyət" cəmiyyətinin təşkilatçılığı ilə Azərbaycan Xalq Cümhuriyyətinin 100 illik yubileyi və Qara Qarayevin yaradıcılığına həsr olunmuş "Azərbaycan Multikulturalizmi" adlı konsern keçiriləcək.

Komitədən SİA-ya verilən məlumatə görə, Nyu-York şəhərində yerləşən Linkoln mərkəzinin "Bruno Walter" auditoriyasında baş tutacaq konserndə görkəmli Azərbaycan bestəkarları Fikrət Əmirov, Qara Qarayev, Faiq Səcəddinov, Tofiq Quliyevin və Franz Vaksman, Frederik Şopen, Ernesto Lecuona, Corc Qerşvin, Ruperto Çapı kimi bestəkarların musiqiləri səsləndiriləcək. Konserndə "Milli Musiqi və Qlobal Mədəniyyət" Cəmiyyətinin təsisçisi və prezidenti, Bakı Musiqi Akademiyasının professoru, Əməkdar artist Nərgiz Əliyarova, Elvin Qəniyev, Zoya Qramaqin, Cəfri Verbok milli və digər musiqi alətlərində ifa edəcəklər.

"Ödənişli təhsildə oxuyanlar üçün büdcədən vəsait ayrılaceq"

Etiraf etmək lazımdır ki, Azərbaycan universitetlərində ödənişsiz təhsil alanların sayında azalma var. Bu azalmaların qarşısının alınması üçün dövlət büdcəsindən 2019-ci ildə əlavə vəsaitlərin ayrılması nezərdə tutulur. Lakin bu, 2019-2020-ci ildə ali təhsil müəssisələrinə qəbul olanlara şamil olunacaq". SİA-nın xəbərinə görə, bunu maliyyə naziri Samir Şərifov Milli Məclisdə büdcə zərfinin müzakirələri zamanı deyib.

O bildirib ki, digər məsələ təhsil kreditləri ilə bağlıdır: "Bu yeni məsələ deyil, artıq neçə ildir ki, bunun müzakirəsi aparılır. Təhsil krediti alanların həmin krediti qaytarılması böyük bir sualıdır. Cənubi, bizim bank təşkilatlarımız bu riski öz üzərilərinə götürmək istəmir. Əger buna dövlət müdaxilə etse, o zaman etiraf edək ki, bu kreditlər qaytarılmayacaq. Xaricdə bu məsələ belə qurulub. Kredit verilir, amma həmin o məzunlar işə qəbul olunduqdan sonra işəgötürənlər banklarla müqavilə bağlayır və kreditlər geri qaytarılır. Hazırda bununla bağlı mexanizm tapa bilməmişik. Müəyyən cəhdələr var. Lakin bunlar etibarla deməzdik ki, problemi kütləvi şəkildə həll edəcək".

7 noyabr 2018-ci il

Rus hərbi eksperti erməniləri məyus etdi

Pavel Felqenqauer: “Ermənistanda baş verən hadisələri nəzərə alaraq, Moskva istənilən szenarilərə hazırlıdır”

Rusiyanın hərbi eksperti Pavel Felqenqauer KTMT şurasının noyabrın 8-də Astanada baş katib postuna namizədlə bağlı keçiriləcək iclası ərefəsində bəyan edib ki, həmin iclasda Ermənistən nümayəndəsinin yenidən bu hərbi alyanasa baş katib seçiləsi inandırıcı görünmür.

Ermenistanın “168 jam” nəşri həmin bəyənatı işlənmişdir. “Xaçaturovla bağlı baş verənlər təşkilatın nüfuzuna ciddi zərbə oldu”, deyən Felqenqauer həmçinin bildirib ki, Xaçaturovun cinayət işi üzrə təqib olunması yeni xəber olmayıcaq və bu, Moskvada, eləcə də, KTMT-nin digər üzv ölkələrində ciddi narahatlıq doğurub. “Çünki regionun təhlükəsizliyinə cavab verən bir təşkilatın birinci şəxsine qarşı ilkin həzirlıq olmadan cinayət işinin açılması baş verib”, deyə rusiyalı hərbi ekspert deyib.

“Lakin Ermənistən rəhbərliyinin bu qərarı KTMT-yə, erməni-rus münasibətlərinə də zərbə vurdu, eyni zamanda, opponentlərə şərait yaratdı ki, şəxsi planlarını irəli sürsünlər”, deyə Fel-

qenqauer bildirib.

“Bütün bunlar Rusyanı narahat edə bilər”

Ekspertin sözlerinə görə, Ermənistənən baş verən daxili siyasi hadisələr fonunda bəzi qüvvələr ən keskin anti-Rusya bəyanatları ilə çıxışlar edirlər: “Bütün bunlar Ermənistən təhlükəsizlik qarantisi olan, bu ölkəni silahla təchiz edən Rusyanı narahat edə bilər. Lakin Rusiya hazırlı məqamda necə bir parlamentin formallaşmasını, parlamente hansı güclərin gedəcəyini, Ermənistən həkimiyətinin yaxın gələcəkdə necə

siyaset yürüdəcəyini sakit şəkildə izləyir”.

“Ermənistənən baş verən hadisələri nəzərə alaraq, Moskva istənilən szenarilərə hazırlıdır”

Rusiyalı hərbi ekspert, əslində, belə bir həcmədə eməkdaşlığın Ermənistən Respublikasına lazım olduğunu deyərək, onu da bildirib ki, bütün bunlara baxmayaraq, Rusyanın Cənubi Qafqazda ciddi siyasi xətti var və baş verə biləcək mümkün hadisələri diqqətlə izləməkdədir: “Düşünürəm ki, Ermənistənən baş verən hadisələri nəzərə alaraq, Moskva istənilən szenarilərlə hazırlıdır”.

Felqenqauer sonda daha bir maraqlı nəticəyə gələrək bildirib ki, əslində, Ermənistənən təhlükəsizlik və təhdidlər reallığı olsa belə, NATO üçün bu region maraqlı deyil.

RÖVŞƏN RƏSULOV

Televiziyaları gözdən salan mütrüblərdir?

İLHAM

Müasir dövrün tələbləri dəyişikcə, həm də yeniləşikcə, insan zövqləri və düşüncəsi də dəyişir. Bu zaman insanlar daha geniş və çoxşaxəli məlumatlar eşitməyə və görməyə çalışırlar. Razılışaq ki, çox vaxt bu cür istək və tələbləri televiziylər daha münasib şəkildə həyata keçirə bilirlər.

Ona görə də, televiziylər cəmiyyətin güzgüsüdür desək, səhv etmərik. Televiziylər məlumatlandırmalı, maarifləndirməli və düşündürməlidirlər. Ən başlıcası, ictimai maraqlı kəsb edən və ya nahartlıq yaradan mövzular ətrafında maarifləndiriçi verilişlər təşkil edilməli və həmin verilişlərdə cəmiyyətin tənmiş ziyyələri, elm adamları qonaq qismində çıxış etməlidir. Nəzərə almaq lazımdır ki, xarici ölkələrdə əlində pult olan əcnəbi Azərbaycan televiziylərinə baxır və eşitdiyi xəberdən, gördüyü sujetdən sonra Azərbaycan haqqında onda fikir formalaşır. Bu baxımdan, demək olar ki, televiziylərimiz ölkəmizin həm də sifətidir, eləcə də, strateji silahıdır. Təessüflər olsun ki, dünya düzəндən baş verən yeniliklər və müəyyən deyişikliklər Azərbaycan televiziylərinə da sirayet edib. Savadlı, qeyri-peşəkar aparıcılar Azərbaycan televiziylərinə da yol açıblar. Məhz bu qeyri-peşəkarlar sərbəstlikdən və səmimiyyətdən istifadə edib, tamaşaçıların zövqünü korlayırlar. Elə televiziylər var ki, fəaliyyətlərini ancaq kommersiya maraqları üzərində qurduglarından, verilişlərini de şou üzərində qururlar. Əksər qonaqlara da estrada ulduzları, çayxanadan birbaşa televiziyyaya gələn mütrüblərdir. Burnunu kəsdirib, yanaqlarını və dodaqlarını şıxdırıb mikrofon üzündə oturan mütrübələr müzakirələr zamanı əxlaqi dəyərlərdən, mənəviyyatdan və insani keyfiyyətlərdən danışırlar. Yeni özlərində mikroskopla aşkarlanması belə çətin olan keyfiyyətlərdən hap-gop edirlər. Aparıcı da ağızını açıb 32 dişinin hamısını göstərməklə, hırıldayıb güllür. Bəzən aparıcı verilişinin maraqlı olması üçün mütrübə sevgilisi ilə harada dincəldiyini, doğulacaq uşağının atasının adının kim olduğunu və bu kimi etürpəşdirən suallarla müraciət edir. Mini-yubkada olan mütrüb də ayağını-ayığının üstüne aşırıb, hırıldı-hırıldıya utanc getirən əməlli ilə bağlı özünə xoş gələn, ancaq tamaşaçıda ikrəh doğuran fikirərə səsəndirir. Ən biabırı hal odur ki, aparıcı qeyri-peşəkar olduğundan, mütrübün ikrəh doğuran danışığına əlavələr edib, onu zövqlərə zərbə vuran fikirlərindən daşındır bilmir.

Yaddan çıxməq olmaz ki, heç kəsa haqq verilməyib ki, Azərbaycan dilinə, onun nitq mədəniyyətinə hörmətsizlik göstərsin. Azərbaycan dili dünya dilləri arasında ən inkişaf etmiş dil sayılır. Azərbaycan dilinin norma və qaydaları ilə bağlı qüsurlar yoxdur. Sadəcə, qeyd etdiyim kimi, kiminsə və neyinsə hesabına, efir məkanına soxulan qeyri-peşəkar aparıcılar dili-mizin norma və qaydalarına zidd olan danışq tərzi ortaya qoyurlar. Bəzən elə fikirlər səsəndirirlər ki, televiziya qarşısında oturan insan az qalır ki, əlindəki pultu televiziya ekranına çırpsın və ailəyə böyük məbləğdə maddi zərər versin. O gün faceboolda Nahid adlı birisi yazır ki, ATV, Dünya, Speys və ARB-de yayımlanan verilişlərə baxanda, pultu atasının gözündən uzaq yerde qoyular: “O qədər gülünc, əsəblərə və zövqlərə toxunan verilişlər yayırlar ki, atam əsəblərini cilovlaya bilmediyindən, pultu televiziyanın ekranına vura bilər. Belə hal olub. Ötən il yeni illi televiziyasız keçmişdik”.

Sosial şəbəkə istifadəçinin qeyd etdiyi kimi, həqiqətən də televiziyalarımızda biabırı, gülüş və gərginlik yaradan verilişlər çox olur. Ən həftə ARB-nin “Şəhər” verilişində bir aparıcı xanım malina-mülküne, arxasındaki daydayıa arxalanıb, iddia edir ki, “kim menim haqqında mahni yazsa, ona 200 min manat pul verəcəm”. Pul da, arzu-istək də onun. Hansı bəstəkarın onun arzusunu reallaşdıracağı sual doğursa da, bir şey müəmmə və şübhələr yaradır. Bu xanım-xatın aparıcıda bu qədər pul hardandır?

Televiziya verilişlərində xanım aparıcılar var ki, şpaqt açır, salto gedir, ayağını iki metr qaldırır, başa zərbə vurmağa cəhdərər gösterir, özü də eynindəki yubka ilə. Sual olunur, bunların nəsihət verəni, yol göstərəni, bəyəm, yoxdur? Televiziya rəhbərliyi niyə bu cür rüsvayıcı oylaylara göz yumur? Milli Televiziya və Radio Şurasının sədr müavini Qafar Cəbiyev də televiziylərdəki bayağı, düşük, zövqlərə zidd verilişlərdən narazı qaldıqlarını bildirib. Bu halda, yene sual yaranır: elə isə niyə Teləradio Şurası tədbir görür? Əslində, tamaşaçı zövqlərini korlayan, nitq mədəniyyətinə zərbə vuran qeyri-peşəkarlığa qarşı tədbir görmək, həttə həmin verilişi bağlamaq imkanı və səlahiyyəti Milli Televiziya və Radio Şurasına aiddir. Hərəkətə keçməyin məqamı deyilim?

YAP Gəncə şəhər təşkilatı GDU-da partiya fəalları ilə görüş keçirib

Dünən YAP Gəncə şəhər təşkilatının ərazi ilk partiya təşkilatlarında gəncələr birlüyü və qadınlar şurası idarə heyətlerinin yeni tərkibi-nin, həmçinin, YAP Gəncə şəhər təşkilatı gənclər birliliyinin V konfransına nümayəndələr se-cilməsi məqsədi ilə tədbir keçirilib.

Tədbirdə Azərbaycanın Dövlət Himni səsəndirilir, torpaqlarımızın ərazi bütövülüyü uğrunda şəhid olan Vətən övladlarının ruhu bir dəqiqəlik sükitla yad edilib. YAP GDU ərazi ilk partiya təşkilatının sədri Cavid Bağırzadə partianın Ümummilli Lider Heydər Əliyevin rəhbərliyi ilə ziyanlılar tərəfindən qurulduğunu, məqsədinin xalqımıza, dövlətimizə xidmət etmək olduğunu qeyd edib. Bildirib ki, tələbələrin könüllü olaraq üzvlük üçün universitetin ərazi ilk partiya təşkilatına müraciət etməsi partianın Azərbaycan cəmiyyətine siyasi mədəniyyət və demokratiya gətirməsindən xəber verir.

YAP Gəncə şəhər təşkilatının sədri, millet vəkili Naqif Həmzəyev Prezident İlham Əliyev tərəfindən Gən-

Dövlət Universitetinin bir qrup əməkdaşına Azərbaycanda təhsilin inkişafındakı xidmətlərinə görə fəxri adaların verilməsi, bir qrup əməkdaşın isə “Tərəqqi” medali ilə təltif edilməsi münasibəti ilə ali təhsil müəssisəsinin professor-müəllim heyətini təbrik edib. Millət vəkili ölkəmizin Qərb bölgəsində fəaliyyət göstərən ən böyük ali təhsil müəssisəsinə Prezident İlham Əliyev tərəfindən verilən yüksək dəyerin Gəncə sakınları tərəfindən minnetdarlıqla qarşılandığını bildirib.

Universitetinin Elm və İnnovasiyalar üzrə prorektoru, YAP Gəncə şəhər təşkilatı qadınlar şurasının sədri, millet vəkili Pərvin Kərimzadə ölkəmizin ictiyamai, siyasi, elmi, təhsil və mədəni hə-

ediblər. Qürurla gənclərin ölkə Prezidenti, partianın Sədri İlham Əliyevin etrafında six birləşdiyi, Vətənimizin tərəqqisi, dövlətçiliyimizin möhkələndirilməsi naminə hər bir sahədə la-yıqli vətəndaş kimi formalşdırılmasını bildiriblər.

Tədbirdə ərazi ilk partiya təşkilatı qadınlar şurasının sədri, gənclər birliliyinin sədri, ilk partiya təşkilatının idarə heyətinin yeni tərkibi, həmçinin, YAP Gəncə şəhər təşkilatı gənclər birliliyinin V konfransına nümayəndələr seçilib.

Sonda partiya sıralarına yeni daxil olan tələbələrə üzvlük vəsiqələri təqdim edilib.

Rövşən

Bu gün Ermənistən "dənizsiz ada" durumuna düşüb. Azərbaycan ərazilərinin işğalına son qoymadan, düz 30 ildən çoxdur ki, Ermənistən işğalçılıq siyaseti aparmaqla, ölkəni uçuruma gətirib çıxırıb. Məhz işğalçılıq siyasetinin nəticəsidir ki, ölkəni tərk edənlərin sayı sürətlə artır.

Ölkədə getdikce iqtisadi və siyasi durum pik nöqtəsinə çatması işğalçı ölkədə yaşayanların sayının getdikce azalmasına səbəb olub. Artıq ermənilər də anlayırlar ki, özlərinə aid olmayan torpaqlar uğrunda canlarından keçmək olmaz. Məhz bu baxımdan da, hazırda Ermənistanda demografik vəziyyət acınacaqdır. Ermənistən Cənubi Qafqaz ölkələri içerisinde ən az əhalisiyə malikdir. Ermenilər 100 il əvvəl işğal yolu ilə elde etdikləri torpaqları artıq tərk edib başqa ölkələrə gedirlər. Bunun isə əsas səbəbi, ölkədə hökm sürən sosial-iqtisadi problemlər, dövlət səviyyəsinə yüksəlmiş korrupsiya və özbaşınalıqlardır. Ermənistən Milli Statistika Xidmətinin 2018-ci il oktyabrın 1-nə olan məlumatına görə, ölkədə daimi yaşayış əhalinin sayı 2 milyon 969,2 min nəfərdir. Bu, 2017-ci ilin eyni dövrü ilə müqayisədə 10 400 nəfər azdır. 2018-ci ilin 9 ayında əhalinin sayının 3500 nəfər azaldığı vurğulanır. 7400 min nəfərlik təbii artım müqabiliində ölkədən 10 900 nəfər köçüb. Milli Statistika Xidmətinin məlumatında 2018-ci ilin 9 ayında doğum sayının 2017-ci ilin eyni dövrü ilə müqayisədə 4,2 faiz, ölüm hallarının isə 6,4 faiz azaldığı qeyd olunur. BMT-nin "Dünya əhalisinin perspektivləri-2017" illik hesabatında qeyd olunub ki, 21-ci əsrda Ermənistən daimi əhalisinin sayı 1 milyon 300 min azalacaq və 1 milyon 700 min nefərə çatacaq.

Analitiklerin sözlerinə görə, bütün bunlar onu göstərir ki, demografik böhrana təsir edən əsas faktorlar sırasına doğum və ölüm səviyyəsi, evlilik və boşanma nisbəti, miqrasiya dərəcəsi, təbii felakətlər, ölkədəki sosial-iqtisadi problemlər daxildir və zaman gələcək ki, ölkədə işləməyə, xidmət etməyə vətəndaş tapılmayacaq. Bütün bunlara səbəb ölkəyə Paşinyan kimi, kükə "demokratları"nın rəhbərlik etməsidir.

Ermənistən ikiüzlü siyaseti

Məsələn, faktdır ki, Rusiya Ermənistənə əvvəlki münasibəti göstərmir. Bu ölkədə melum hakimiyət dəyişikliyindən sonra Rusiyaya qarşı atılan addimlar Moskvada İrəvanın xəyanətkar obrazını formalasdırıb.

Ermənistəndə baş verən proseslərə diqqət yetirsək, açıq-aydın gərerik ki, işğalçı ölkə və onu idarə edən rəhbərlərin işğalçılıq siyaseti ilə yanaşı, həmin rəhbərlərin ikiüzlü siyasetin bu ölkənin artıq dünya xəritəsinə dən silinməsinə gətirib çıxaracaq. Məhz sə-

Ermənistən sərhədi regiondakı geosiyasi risqlər və hava şeraitine görə bağlanmaq risqi qarşısındadır. Yeni Ermənistən dənizsiz adadır.

Bir faktı da xatırlamaq yerine düşər ki, İrəvanda səfərdə olan diplomat Con Bolton işğalçı ölkəyə adadan çıxış yolunu göstərərək, bəyan etmişdi ki, Ermənistən xarici təzyiqləri və asılılığı azaltmaq, dayanıqli inkişafa nail olmaq isteyir, bunun bir yolu var, o da Dağılıq Qarabağ münaqışəsinin həllidir. Con Boltondan əvvəl isə, ABŞ-in İrəvanda səlahiyyətləri başa çatmaqdə olan səfiri Richard Millz Ermənistən üçün işğal edilmiş Azərbaycan ərazilərini, yaxud diplomatın qeyd etdiyi kimi, "konkret əraziləri" qaytar-

gelən siyasi liderler Qərbə doğru meyillənməklə iqtisadi integrasiyaya çalışır və bununla yanaşı, Rusiya kimi müttəfiqini də itirmək istəmir. Ancaq Nikol Paşinyan kimi kükə "demokrat"ının işğalçılıq və ikiüzlü siyaseti nəticəsində Rusiya kimi müttəfiqini tamamilə itirəcək, ya da Avropanın bir sıra programlarından kənarda qalacaq və siyasi dəstək istəməsi də qeyri-mümkün bir məsələ olacaq.

Ekspertlər hesab edirlər ki, bütün bunların kökündə N.Paşinyanın hakimiyət hərisliyi dayanır. Paşinyanın bir devizi var: "Mən və ya heç kim" formulu bu gün də qüvvədədir.

Erməni siyasetçilərin özlərinin verdiyi

Paşinyanın işğalçılıq siyaseti Ermənistəni xaosa doğru aparır

viyyəsiz rəhbərlərin uğursuz siyasetinin nəticəsidir ki, Ermənistən ayaqda qalmamasına səbəb olan əsas dövlətlərdən biri sayılan İranın da mövqeyində dəyişikliklər olduğunu üzə çıxarır. Artıq İran üçün regionda Azərbaycanla işbirliyi həyata keçirmək, birgə laiyələr reallaşdırmaq daha vacibdir. Digər bir məqam isə, Ermənistən fəaliyyəti ilə İranada xəyanət etməyə hazır olduğunu sübuta yetirib.

Ermənistən regionda son nəfəsliyi də bağlanır

Faktdır ki, ABŞ prezidentinin milli təhlükəsizlik məsələləri üzrə müşaviri Con Boltonun regiona səfərində əsas məqsədlərdən biri İranın təcrid siyasetinin dərinleşməsinə nail olmaqdan ibarət idi. Amma bu məsələdə Azərbaycan qətiyyətli mövqə nümayiş etdirirək, İranla bağlı inдиyə qədər mövcud siyasetini davam etdirəcəyini, məhriman qonşuluq münasibətlərini saxlayacağını bildirib. Bunu ABŞ tərəfi də nəzəre alaraq, Bakının mövqeyinə hörmətlə yanaşır. Ermənistən isə tamam fərqli münasibət göstərir. Belə ki, Nikol Paşinyan bildir ki, istənilən vaxt ABŞ-İran qarşılumasına görə İranla sərhədlər bağlanıla bilər, eləcə də, Gürcüstan-

maqdən başqa yol olmağı haqda danışmışdır. Beləliklə, qeyd edilənlərdən bəlli olur ki, Dağılıq Qarabağ münaqışəsi həllini tapmadan, Ermənistən təcridi dərinleşəcək və ölkənin vacib olan İranla sərhədləri də istənilən an bağlanıbilər. Məhz bu vəziyyətdə Ermənistəni daha böyük problemlər gözləməsi də bütün erməni cəmiyyətine yaxşı məlumudur.

Ermənistən digər ikiüzlü siyaseti Rusiya qarşı olması aydın şəkildə görünməkdədir. Xüsusilə, Azərbaycanın daha da güclənməsi, Gürcüstanın Avropaya integrasiyası və Türkiyənin regional güc olma yolundakı həmlələri, Rusiya-Türkiyə münasibətlərinin inkişaf etdirilməsi rəsmi İrəvanı Rusiya ilə münasibətlərini sorğulamağa vadar edir. Ermənistən regionda öz mövcudluğunu qorumaq, iqtisadiyyatını dirçəltmək və siyasi tərəqqiye nail olmaq üçün siyasi danışçılar masasında ikili oynayırlar. Bu səbəbdən, Ermənistən Rusiyadan asılılığını azaltmaq üçün alternativ yollar arxtarışındadır. Bundan başqa, Ermənistəndə hakimiyətə gələn yeni rejim bütün problemlərə görə Robert Koçaryan və Serj Sarkisyan hökumətini günahlandırır və vurğulayır ki, Rusiyadan siyasi və iqtisadi asılılıq ölkə daxilində sabitliyin pozulmasına, "demokratik deyərlər"in itmesinə, rüşvət və korrupsiya hallarının böyüməsinə səbəb olmuşdur.

Eyni zamanda, bir məqamı da vurğulamaq lazımdır ki, Ermənistəndə hakimiyətə

yuxarıda xarakteristika onu göstərir ki, N.Paşinyan bir şəxs olaraq, çox egoist siyasetçi olaraq qeyri-peşəkar (peşəkar siyasetçinin konkret siyasi hədəfi və əsaslı fəaliyyət programı olur), iqtidar olaraq isə qanunları mütəmadi pozandır. Bu qüsurlarla dövlətə başçılıq etmək olarmı? Əslində, Ermənistəndə hər şey olar, cünki onun özü də qondarma dövlətdir.

Bütün bunlara baxmayaraq, Nikol Paşinyanın bir məqsədi var: dekabrın 9-da növbədən kənar seçkilərdə yenidən baş nazir seçilmək. Ancaq erməni xalqı, gec də olsa, ayılmalıdır və artıq öz iradəsini ortaya qo'yub, üzdən iraq "demokratik" siyasetçilərin dərsini verməlidir. Onlardan Azərbaycanla niyə düşmən olmalarının hesabını sormalıdır. Erməni xalqı tələb etməlidir ki, qonşuların torpaqlarını işğal etmək kursundan əl çəkib, insanların həyat şəraitini yaxşılaşdırmaq xəttini götürmek gerekdir. Bunun üçün də təcavüzkar siyasetdən əl çəkilməlidir və erməni xalqı anlamalıdır ki, belə etməsələr, sabah gec olacaq.

A.SƏMƏDOVA

Əli Kərimlinin trolları ondan üz döndərir

AXCP sədrinin siyasi maraqları puç olur

Kimsəyə sərr deyil ki, Facebook sosial şəbəkəsi üzərində saxta profillər yaratmaq son illər dağıdıcı müxalifət düşərgəsində xüsusi dəb halını alıb. Əbəs deyil ki, bu sahədə liderliyi, məhz AXCP sədri Əli Kərimliyə məxsus qruplar, əsasən də, Ə.Kərimlinin söyüş qrupları ələ alıblar. Bu, söz yox ki, bir qayda olaraq, siyasi ömrünü başa vurmuş və ucuz yollarla saxta populyarlıq qazanmağa çalışın məglub diletantların mübarizə üsludur. Məhz bu baxımdan, Azərbaycanda siyasi məqsədlər güdən saxta profil bazarı, əsasən, cəbhə sədri-nin inhisarında saxlanılır. Maraqlısı da budur ki, həmin profillərin sayı necə de-yərlər, yağışdan sonra çıxan göbələk kimi hər gün artır. Əlbəttə ki, burada maliyyələşmə məsələləri mövcuddur və bu məsələlərdə Kərimlinin “Milli Şura”dakı emissarları, daha dəqiq desək, xarici ölkələrə ayaq açanları əsas rol oynayırlar. Yəni maliyyələşmə məsələlərinin təminatında onların anti-Azərbaycan dairələrlə is birlikləri davanır.

Əli Kərimlinin şəxsən özünün 200 saxta profilinin olması üzə çıxıb

Maraqlı statistikaya nəzər salaq. Məsələn, 2016-ci ilin məlumatında Ə.Kərimlinin və ətrafinin birlikdə 110-a yaxın saxta Facebook səhifəsinin olduğu üzə çıxmışdı. Son araşdırmlar isə, yalnız Ə.Kərimlinin şəxsi özünün 200 (????!!-R.N.) saxta profili malik olduğunu göstərir. Hətta onun AXCP rehbərliyində təmsil olunan hər bir kəsə öz adından gerçək olmayan coxsayılı profil səhifəsi açmaları barədə tapşırığının da olduğunu kimsəyə sərr deyil. Məqsəd isə bəllidir - "evdən mübarizə" prinsipinə üstünlük vermekla, sıvası gündəmdə qalmadı.

**Reallıq Əli Kərimlinin
saxta profillərini öz
yaxın ətrafından başqa
heç kimin izləmədiyini
göstərir**

Onu da qeyd edək ki, məhz 2013-cü ilin prezident seçkilərindən sonra dağıdıcı müxalifət düşərgəsində ciddi siyasi uğursuzluqla üzləşən Ə.Kərimli partiya daxilində aranın narazılıqların qarşısını ala bilmədi. Əbəs deyil ki, artıq 2015-ci ilde AXCP daha bir qanada - alternativ AXCP-ye parçalandı. Xatırladaq ki, uzun illər onun müavini olmuşdur Razi Nurullayev həmin il öz tərəfinə çəkdiyi qrup tərəfindən Ə.Kərimliyə etimadsızlıq

bəyənatı verdi və bu məsələdə ciddi zərbə yə məruz qalan Kərimli son anda sosial şəbəkə vasitəsilə, yeni tollar qrupu ilə gündəmde qalmağa cəhdlər göstərdi. Beləliklə Ə.Kərimli hazırkı vaxtda da gerçək olmayan profillər yaratmaqla təbliğat qurmaq, bu şəbəkələr üzərindən videomüraciətlər, qura ma müsahibələr yaymaqla, siyasi fəaliyyəti ni davam etdiridiyinə dair rəy formalasdırı maşa çalışır. Ancaq həmin videomüraciətlərin, müsahibələrin baxılma, bəyənme və paylaşım sayına diqqət yetirsek, onların mi tinqə gedən bir neçə yüz, uzağı 1000 nəfər tərəfdarlarının sayı qədər olduğunu görmə olar. Bu reallıq isə Ə.Kərimlinin saxta profil lərini öz yaxın ətraftından başqa, heç kimir izləmədiyini göstərir.

Əli Kərimli çətinliyə düşən kimi, xalqı

günahlandırır və təhərir edir

Ə.Kərimlinin Facebook fəaliyyəti, əslində, ictimai rəyə əhəmiyyətli təsir imkanına malik deyil. Bu çıxışlar, hay-küülü bəyanatlar daha çox suları bulandırmağa və sosial şəbəkə üzvlərinin diqqətini özünə yöneltməyə hesablanıb. Diqqət yetirsək, görərik ki, həqiqəti anlayan insanlar Ə.Kərimlini ifşa etmek üçün bəzən ona "Siz, doğrudan da, müxalifətsinizsə, nə vaxta qədər mitinq keçirmədən Facebook vasitəsilə mübarizə aparacaqsınız?" sualını ünvanlayırlar. Bu yerdə əsl gerçəklilikin üzə çıxdığını gören AXCP sədri dərhal bu kimi suallardan, daha dəqiq desək, cavab verməkdən yayınmağa cəhd edir, mitinqlərin baş tutmamasına görə, məsuliyyəti xalqın üzərinə atır. Hətta xalqı təhqir etməkdən belə çəkinmir. Bu fakt isə, onun, həqiqətən də, xalqdan təcrid olunması gerçəkliliyinin bariz sübutu kimi qiymətləndirilə bilər. Amma yaxşı oları ki, Ə.Kərimli xalqın nə üçün onun arxasında getmək istəmədiyinə dair suala aydınlıq getərsin. İndiki şəraitdə trolluq onun işinə daha çox yarayır. Bununla, həm gündəmdə qalmasını, həm də cəmiyyətdə özünün "müxalifətçi lider" obrazı yaratmasını təmin edir. Lakin cəbhəçi sədrin qara, heç bir mentiqə sığmayan, iyrənc siyasi texnologiyalarla fəaliyyət göstərməklə uzağa getməyin mümkün olmadığı, artıq öz təsdiqini tapmağa başlayıb. Artıq onun trolları da Kərimlidən üz döndərməyə başlayıb və bu reallıq, bilavasitə onun maraqlarının üzərindən çalın-çarpaz xətlər cekir. Əlbəttə ki, birdefəlik...

Bövsan NURƏDDİNOĞLU

Azərbaycanın ilk Mobil Operatoru və Ən Sürətli Mobil internet Provayderi Bakcell şirkəti yerli startaplara dəstək göstərməyə və özünün AppLab inkubasiya programı vasitəsilə innovasiyaları insanların gündəlik həyatına getirməyə davam edir.

“Bakcell”in dəstəyilə yaradılmış startap təlim və kurs axtarışını asanlaşdırır

SIA Bakcell Mobil Operatorun məlumatına istinadən xəbər verir ki, AppLab tərəfindən dəsteklənən layihələrin bir çoxu uğur qazana bilib, maraqlı və unikal mehsulların yaradılmasına nail olub. Belə startaplardan biri olan "Bilik.al" insanlara müxtəlif sahələr üzrə təlim və kurslar tapmaqə kömək edən internet sahifəsidir. Bu sahifə sayesində istifadəçilər "PHP programlaşdırma dilini harada öyrənmək olar?", "ən yaxşı yoxa müəllimi kimdir?" və yaxud "futbol məktəbini harada tapmaq olar?" kimi suallara asan şəkildə cavab tapa bilirlər. Söyügedən platforma IT sahəsindən tutmuş kulinariyaya qədər bir çox sahəni əhatə edən seçilmiş kateqoriyalar üzrə sürətli axtarış imkanını verir. Internet sahifəsinin mobil versiyası da mövcuddur ki, bu da istifadəçilərə istənilən kursu mobil telefon və planşetlərində rahatlıqla ə tapmaq imkanı verir. Kurslar və təlimlər haqqında məlumatın sayıta yerləşdirilməsi tamamilə pulsuzdur. Gələcəkdə "bilik.al" komandası iOS və Android üzərində işləyən cihazlar üçün mobil tətbiqetmə yaratmayı da planlaşdırır.

“Bilik.al” layihəsinin əsas
məqsədi şəxsi və peşəkar inkişaf
fürsətini təqdim etməkdir. Cəmi 5 ay ərzində
kurs və təlimlərin təşkili ilə məş-
ğul olan 40-dan şirkətlə əmək-
daşlıq qurulub və hazırda saytı-

mızda aktiv istifadəçi sayı 5 minin
ötür. İnanırıq ki, bu layihe istəni-
lən kursu asanlıqla tapmaq üçün
ən əlverişli resurs olmaqla gənc-
lərin uğur qazanmaq üçün inkişaf
etmək imkanlarını artıracaq. La-
yihəni reləşdirməqda göstərdik-
ləri böyük dəstək və məsləhətlərə
göre Bakcell şirkətinə və AppLab
mərkəzinə minnətdaridq" deyə
bilik.al layihəsinin təsisçilərindən
biri Cavid Abbasov bildirib.

biri Cavid Abbasov bildirib.
AppLab programının fəaliyyətə başladığı 2014-cü ildən bəri müxtəlif avadanlıq və program təminatlarının tərtibi ilə məşğul olan yerli startaplar və developerlər öz ideyalarını həyata keçirmək üçün "Bakcell"dən dəstəklərlər. İştirakçılar müvafiq təlim-

lərlə yanaşı, şirkətin AppLab Mərkəzində təqdim olunan pulsuz Internet, masa və təlim otaqları ilə yanaşı üzərində işlədikləri program təminatı və cihazların inkişaf etdirilməsi və sınaqlardan keçirilməsi üçün tələb olunan ən son avadanlıqlardan yararlanma imkanına malikdirlər. AppLab Mərkəzinin dəstəyi ilə Azərbaycanın gənc mütəxəssisleri tərəfindən yaradılmış layihələrin bəziləri artıq Android və iOS əməliyyat sistemi ilə işləyən cihazlarla

innovasiya sahəsində lider olan Bakcell öz innovativ ideyalarını həyata keçirmek üçün genclərə lazımi şərait yaratmağa və destək göstərməyə həmisi hazırlı-

dır. Xatırladırıq ki, Azərbaycanın ilk Mobil Operatoru və Ən Sürətli Mobil Internet Provayderi Bakcell şirkəti müasir mobil kommunika-siya xidmətləri istifadəçilərinə geniş çeşiddə məhsullar təklif edir. Şirkət öz abunəçilərinə ən mükəmməl 4G/LTE mobil internet xidməti göstərir.

isə 93%-ni (işğal olunmuş ərazi-lər istisna olmaqla) əhatə edir. Mobil rabitə şəbəkələrinin müqayisəli testləri (bençmarkinq) sahəsində beynəlxalq lider və ən etibarlı müstəqil təşkilat olan "P3 Communications" şirkəti tərəfindən Bakcell şirkəti Azərbaycanda sınaq nəticələrinə görə, ən yaxşı sahəke adına Javlıq növrülüb ("Best

Bakcell şirkətinin 4G şəbəkəsi artıq bütün Bakı və Abşeron ərazisi daxil olmaqla ölkənin 40-dan çox rayon və şəhər mərkəzlərində mobil operatorun abunəçilərinə ən üstün müşəri təcrübəsi temin edir.

7000-dən artıq baza stansiyası vasitəsilə Bakcell şəbəkəsi ətəklərinin 90% -ini 3G hərəkəti

Qadın hüquqları və məşğulluq

Sirr deyil ki, bu gün ailə bündəsinin artırılması üçün qadının qayğıları əvvəllər olmayan qədər çoxalmışdır. Bu, onun ailə iqtisadi funksiyalarını təşkil edir. İqtisadi ailə bütöv olduqda, hər iki valideyn, nata-mam ailədə isə qadın tərəfindən icra olunur.

Fəlsəfə üzrə elmlər doktoru Rəna Mirzəzadə yazır: "Bu funksiyanın kökündə ailənin maddi təminatı, həddi-büllüğü çatma-mış və əmək qabiliyyətini itirmiş usaqların iqtisadi müdafiəsi durur. İqtisadi funksiyaların icrası ailə bündəsinə kimin böldüyündən çox asılıdır. Bu iş qadına əlavə dəyer qayğıları getirir, lakin onun nüfuzunu da artırır. Ailədə təsərrüfat-məisət funksiyaları da, əsasən, qadınların payına düşür və bütün bunlar onun ailə qayğılarını təşkil edir. Aile qorunur, onda dəyerlər normallaşır, mənəviyyat aşınmadan xilas olur. Baxmayaraq ki, insanlar, əsasən, ailə təsərrüfatında yetişir və yaşayırlar, bu terminə dəqiq tərif vermək o qədər də asan deyildir. Ev təsərrüfatının əsas formasında nəsil artırmaq və usaq tərbiyə etmek, yaşayış üçün zəruri olan vasitələri elde etmek, gələcək nəsillərə cəmiyyətdə produktiv fealiyyət üçün zəmin yaratmaqdır. Ev təsərrüfatı - cinsi tərbiyənin, bilik, bacarıq və sosial gözləmələrin, gender rolunun yeni nəslə ötürülməsi üçün bir özəkdir. Bu yükün de əsas ağırlığı qadının üzərinə düşür, onun ailədəki asılı sosial statusunda əksini tapır, onun professional hazırlığına və ictimai istehsalda məşguliyyətinə təsir göstərir.

Həyat fealiyyətinin müxtəlif sahələrində aile üzvlərinin davranışının mənəvi reglamentasiyası, eləcə də, ər-arvad, valideyn-usaq, yaşılı nəsil nümayəndəleri arasındaki münasibətlərdə məsuliyyət və məcburiylik - ailədə ilkin sosial-nəzərat funksiyasını da, başlıca olaraq, qadın daşıyır. Məhz qadın ailədə birgəyəşayışı qaydaları pozulduğda, hüquqi və mənəvi sanksiyaların formallaşmasında və icrasında aparıcı rol oynayır. Odur ki, onun ailədəki statusundan bu funksiyanın icra effektliyi asılıdır.

Qadın onunçınlarına düşən yuxarıdakı funksiyalardan başqa, həm de ailədə asudə vaxtin təşkili funksiyasını icra edir. Asudə vaxt - boş-bekar vaxt ötürülməni istisna edən fealiyyətin dəyişdirilməsidir. K.D.Uşinskiyin sözlərinə görə "əgər insan asudə vaxtda nə ilə məşğul olacağını bilmirsə, onda onun başı, ürəyi və mənəviyyəti korlanır".

Asudə vaxt funksiyası boş vaxtin səmərəli istifadəsini təşkil etməyi, mənəvi ünsiyyəti, ailədə onun üzvləri arasında harmoniya-nın qorunub-saxlanmasıన nəzərdə tutur. Asudə vaxtin təşkili sosial funksiyadır, cəmiyyət qarşısında mənəvi borcdur, çünkü ailənin möhkəmləndirilməsinə

xidmet edir. Təəssüf ki, müasir dövrdə bu funksiyaya az diqqət yetirilir, atalar isə ona, demək olar ki, heç əhəmiyyət vermirlər".

Müsərəşmə və ailədə qadının çoxfunksiyalıq rolu, coxsayı ailə qayğıları dəyerlərini aşınmadan qorumaq həm nəzəri, həm də əməli aspektdə onun mövqeyini təyin edən, equalitar nəzəriyəni real həyatda tətbiq etməye şərait yaranan amildən asılıdır.

Qadınlar barəsində ayrı-seçkiliyin bütün formalarının ləğv edilməsi Konvensiyasında göstərilir:

1. İştirakçı-dövlətlər məşğulluq sahəsində qadınlar barəsində ayrı-seçkiliyi ləğv etmək məqsədilə kişi və qadınların bərabərliyi əsasında qadınların hüquqlarını bərabər, o cümlədən, aşağıdakı hüquqları təmin etmək müvafiq tədbirləri görürler;

a) bütün insanların ayrılmaz hüququ olan əmək hüququ;

v) işe götürülərkən eyni imkanlara malik olmaq, o cümlədən işe, götürülərkən eyni meyarların tətbiq edilməsi hüququ;

s) azad surətdə peşə, yaxud iş növü seçmək, vəzifədə irəli və məşğulluğunun təminati hüququ, eləcə də, iş bütün güzəştlərindən istifade etmək, şagirdlik, səviyyəli peşə hazırlığı, ixtisasını müntəzəm axtarmaq daxil olmaqla, peşə hazırlığı və ixtisasını təkmilləşdirmə hüququ;

d) güzəştlər daxil olmaqla, bərabər haqq almaq, bərabər dəyərlə əməyə görə bərabər şərtlər, həmçinin, işin keyfiyyətinin qiymətləndirilməsinə bərabər yanaşma hüququ;

c) sosial təminat, o cümlədən, pensiyaya çıxarkən, işsizlik, əllilik, qocalıq və əmək qabiliyyətini itirdiyi digər hallarda hüququ, həmçinin, ödənişli məzuniyyət hüququ;

f) sağlamlığın mühafizəsi və təhlükəsiz əmək şərait, o cümlədən, nəsil davamı funksiyasının saxlanması üzərə hüququ;

2. Qadınlar barəsində əre getməye və analığa görə ayrı-seçkiliyin qarşısını almaq və onların əmək hüququna təsirli təminat vermek üçün iştirakçı-dövlətlər aşağıdakı müvafiq tədbirləri tətbiq etmək təhdidi ilə qadağan etmək;

a) hamileliyə, yaxud hamileliyə və doğuşa görə məzuniyyətə görə işdən azad etməyi, yaxud işdən ailə vəziyyətinə görə ayrı-seçkilik qoyulmasını, sanksiya tətbiq etmək təhdidi ilə qadağan etmək;

v) əvvəlki iş yerini, vəzife üstünlüyünü, yaxud sosial müaviniyətini itirmədən ödənişli məzuniyyətlər, yaxud hamileliyə və doğuşa görə sosial müavinətlərlə müqayisə edilə bilən məzuniyyətlər tətbiq etmək;

s) valideynlərin ailədəki vezifələrinə yerinə yetirməklə yanaşı, əmək fealiyyətini və ictimai həyatda iştirakını uyğunlaşdırmalarına, o cümlədən, usaqlara qulluq üzərə müəssisələr şəbəkəsinin yaradılması və genişləndirilməsinə imkan verən əlavə sosial xidmətləri təşviq etmək;

d) qadınları, xüsusiylə, hamilelik dövründə, onların sağlamlığı üçün zərərlə olduğu sübut olmuş işlərdə müdafiə etmək;

3. Bu maddədə bəhs edilən hüquqların maddəsinə dair qanunvericilik elmi-texniki biliklər baxımından, vaxtaşını gözden keçirilir, eləcə də, lazımlı olduğu qədər yenidən baxılır, ləğv edilir və yaxud genişləndirilir.

1. İştirakçı-dövlətlər qadınları kişi və qadınların bərabərliyi əsasında tibbi xidmət almasını, o cümlədən, ailənin həcmi məsələsinin planlaşdırılmasına dair təmin etmək üçün qadınlar barəsində səhiyyə sahəsində ayrı-seçkiliyi ləğv edilməsi üçün bütün müvafiq tədbirləri görürler.

2. İştirakçı-dövlətlər bu maddənin 1-ci bəndindən asılı olmayaq, lazım gəldikdə, pulsuz xidmətlər, eləcə də, hamiləlik və əmizdirmə dövründə müvafiq qida məhsulları ilə təchiz etməklə qadınlara hamiləlik, doğuş və doğuşdan sonrakı dövrlərdə müvafiq xidmətlər göstərilməsini təmin edirlər.

İştirakçı-dövlətlər qadınların kişilərlə bərabərliyi əsasında bərabər hüquqlarını, o cümlədən, aşağıdakı hüquqları təmin etmək məqsədilə qadınlar barəsində iqtisadi və sosial həyatın digər sahələrindəki ayrı-seçkiliyi ləğv edilməsi üçün bütün müvafiq tədbirləri görürler:

a) ailə üçün müavinət hüququ;

b) daşınmaz əmlak üçün istiqraz, ssuda və digər formalarда məliyyə krediti almaq hüququ;

v) istirahət, idmanla məşğul olmaq və mədəni həyatın bütün sahələri ilə bağlı olan tədbirlərdə iştirak etmək hüququ;

1. İştirakçı-dövlətlər kənd yerlərində yaşayan qadınların qarşılaşdıqları xüsusi

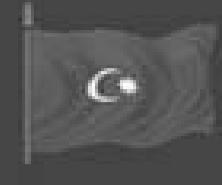
problemləri və ailələrin iqtisadi rifahının təmin edilməsində oynadıqları mühüm rol, o cümlədən, təsərrüfatın qeyri-əmtəə sahələrindəki fealiyyətini nəzərə alırlar və bu Konvensiyanın müdədələrinin kənd yerlərində yaşayış qadınlar barəsində tətbiqini təmin etmək üçün bütün lazımi tədbirləri görürler.

2. İştirakçı-dövlətlər kişi və qadınların bərabərliyi əsasında qadınların kənd rayonlarının inkişafında iştirak etmələrini və bu inkişafdan faydalananmalarını təmin etmək məqsədilə kənd rayonlarında yaşayış qadınlar barəsində ayrı-seçkiliyi ləğv edilməsi üçün bütün müvafiq tədbirləri görürler.

a) bütün səviyyələrdə inkişaf planlarının işlənib-hazırlanmasına iştirak etmək;

b) ailənin həcmiin planlaşdırılması məsələlərinə dair informasiya, məsləhətlər və xidmət daxil olmaqla, müvafiq tibbi-xidmətə yol tapmaq;

s) sosial siyorta programlarından, bilavasitə bəhərlənmək-hazırlıq və funksional savad daxil

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti yanında
Kütləvi İnformasiya Vasitələrinin İnkışafına
Dövlət Dəstəyi Fondu

KIVDF

www.kivdf.gov.az

Bu yazı Azərbaycan Respublikası Prezidenti
yanında Kütləvi İnformasiya Vasitələrinin
İnkışafına Dövlət Dəstəyi Fonduun maliyyə
dəstəyi ilə "İnsan hüquq və azadlıqlarının
müdafiəsi, vətəndaşların hüquqi, siyasi mədəniyyət
səviyyəsinin yüksəldilməsi, sosial və siyasi
fəallığının artırılması" istiqaməti
çərçivəsində hazırlanıb

olmaqla, bütün mal və qeyri-formal təhsil növlərinə yiyələnmək, həmçinin, icma xidmətinin bütün xidmət vasitələrindən kənd təsərrüfatına dair, o cümlədən, texniki səviyyələrini artırmaq üçün məsləhət xidmətindən istifadə etmək;

e) muzdlu iş, yaxud müstəqil əmək fealiyyəti vasitəsilə iqtisadi imkanlara bərabər yol tapmağı təmin etmək üçün özüne yardım qrupları və kooperativlər təşkil etmək;

f) kollektiv fealiyyətin bütün növlərində iştirak etmək;

g) kənd təsərrüfatı kreditlərinə və istiqrazlarına, satış sisteminə, müvafiq texnologiyaya yol tapmaq, torpaq isləhatlarında, aqrar isləhatlarda və torpaqların yenidən məskunlaşdırılması planlarında bərabər statusa malik olmaq;

h) lazımi həyat şəraitindən, xüsusile, mənzil şəraitindən, sañitar xidmətindən, elektrik enerjisiindən və su təchizatından, eləcə də, nəqliyyatdan və rabitə vasitələrindən istifadə etmək.

Ə.Süleymanov göstərir ki, her bir xalqın tarixi yetkinləşmə ve tekamül prosesinin ümde qayəsini dövlətçilik ənənələri ilə yanaşı, həm də zəngin milli-mənəvi irsi, pak və ali dəyərləri müəyyən edir. Bu ənənə və dəyərlər bir-biri ilə çulğasaraq həm də xalqların məfkurə və düşüncə sistemini, dünyagörüşünün parlaq təcəssümü kimi meydana çıxır. Dünyanın ən qədim xalqların-

dan sayılan azərbaycanlılar da tarixən formallaşmış zəngin milli-mənəvi və əxlaqi dəyərlər sistemi ilə bəşər sivilizasiyasına əvəzsiz töhfələr vermiş, əlvî və saf ideallara sarsılmaz bağlılığı ilə daim özüne məxsusluqlarını qorumuşlar. Şərqə məxsus mütərəqqi adət-ənənələrlə Qərbin mötedil dəyərlərinin mənəvi mədəniyyətdəki uğurlu harmoniyası həm də milli təfəkkürümüzde fərqli dünyagörüşləri və mədəniyyətləri bir araya getirir.

Qadınların IV Pekin Konfransının Fealiyyət Platformasında göstərildiyi kimi, "hökumətlər etiraf edirlər ki, insanın bütün hüquqları bələdünməz, qarşılıqlı asılı və qarşılıqlı elaqəlidir".

Müstəqil Azərbaycanımızın sosial həyatında müşahidə olunan müsbət dəyişikliklərin əsası xalqımızın tələbi ilə Azərbaycanın ikinci müstəqilliyyi dövründə yenidən iqtidara qayıtmış Ümummülli Liderimiz Heydər Əliyev tərəfindən qoymulmuşdur. Məhz Ulu Öndərimiz Heydər Əliyev Cənabları müdrikliklə sosial-mədəni və sosiosiyasi problemlərə çox diqqətlə yanaşmışdır. 1994-cü ildən başlayaraq dövlətin qarşısında duran bu kimi məsələlərin həlli istiqamətində ardıcıl olaraq, Heydər Əliyev Cənabları öz siyasi xəttində belə problemlərlə bağlı xüsusi Ferman, Sərəncam və Qanunlar vermişdir.

Vahid Ömərov,
fəlsəfə üzrə fəlsəfə doktoru

Amerikalı professor insan beyni haqqında maraqlı faktı üzə çıxardı

Biz fərginə varmadan yanımızda oturan insanın beyni ilə ünsiyetdə ola bilərikmi?

İllinoys ştatında, Şimal-Qərb universitetinin professoru Serf Moranonun müxtəlif insanların beynin neyroimpulslarının sinxronizmə araşdırmasının nəticələrinə inansaq, bu, mümkünür.

Professor təxminən 10 il qərarların qəbulu prosesini öyrənib.

Alim aşkar edib ki, eger insanlar bir-biri ilə çox vaxt keçirirsə, onların baş beynində neyronların fəallığı oxşar, bəzən isə demək olar ki, eyni olur.

"Əgər siz uzun müddət birlikdə vaxt keçirsəniz, hər iki beynin sinxron işləməye başlayır", - deyə professor Serf iddia edib.

Sinxronlaşdırma

Tədqiqatların birində iki nəfər eyni bir videoçarxa baxıb, onların beynin fəallığının xarakteri olduqca oxşar olub. Bunu elektrik uyğunlaşdırılması adlandırılmaq və kompüterin ekranında görmek olar. Alımlar kompüterin ekranından qərarların qəbul edilməsi prosesinde beynin hansı sahələrinin aktivləşdiyini göre bilər.

"Eyni filmə baxışdan, eyni kitabın mütaliəsindən və eyni həyatı hadisədən cəmi iki həftədən sonra insanlar demek olar ki, eyni dil konstruksiyaları, oxşar emosiyaları və ümumi mövqeyini bölüşür-lər", - deyə Serf sözlerinə eləvə edib.

Professor hesab edir ki, həyatınızla bağlı verə biləciyiniz en düzgün məqam onu kiminle keçirməyi diqqətlə seçməkdir:

"Size yaxın olan insanlar həyatı qavrama anlayışını hansısa şəkildə təsir edir, özü də ki, bu təsiri sezmək və ya izah etmək çətindir. Əgər siz özüne yaraşmayan və ya pis tərəf müqabili seçməsinizsə və onunla 10 il keçirmisinizse, bu fakt həyatınızda ciddi şəkildə təsir edir."

Serf öz tədqiqatlarında göstərib ki, həyatın her hansı mərhele-sində insan qərar verərkən kənar şəxslərin onun qərarına təsirini sonradan dərk edir.

Neyrobioloquq sözlərinə görə, bir çox adamların keçmişdə baş verənlərlə bağlı hekayələr uydurmaq, yaxud da özlərini verdiyi qərarların düzgün olduğunu inandırmaq bacarığı var: "Elə insanlar var ki, həyatda çox ağır sınaqlarla üzləşsə də, onlar beynini inandırmağa nail olur ki, bu hadisələri təhlil etsin. Bu, xarici dünyadakı təcrübələri sintez etmək yoludur" deyir.

Bəs biz bunu etmək üçün beynimizi necə hazırlayıraq?

"Əgər əvvəller etməmisinizsə, reallığı şərh etməyə başlamad çətindir. Ən asan yol özünü bu bacarıqları olan insanlarla əhatə etməkdir. Onlarla kifayət qədər vaxt keçirsəniz, həyatdan daha çox məmənun olursunuz, neticədə dünyaya eyni dərəcədə baxacaqsınız. Bu, tədricən və öz-özüne baş verir. Bunu biliñli şəkilde etmək lazımdır. Fərqli insan beynin fəaliyyətinin sinxronlaşdırmasının faydası elə bundadır", - deyə amerikalı professor qeyd edib./publika.az

TƏBRİK EDİRİK!

Əzizi 5 yaşının tamam olması münasibəti ilə anası Zümrüd xanım, bibisi Şəhla, xalası Şəmsiyyə, Zümrüd xanımın iş yoldaşları, "Oqansiya" şirkətinin kollektivi - Şahin, Rəsul, Vəsif, Çingiz müəllim, Sevil, Durna, Hicran və Hüsnü-gül xanım ürəkdən təbrik edirlər.

Böyü arzu kimi, ümidiñ kimi,
Əziz, adın kimi əziz olasan,
Vətən üfűqündə parla zər kimi,
Daim saf olasan, təmiz olasan.

ELAN

ADPU-nun Tarix və Coğrafiya fakültəsinin Coğrafiya ixtisasının II kurs tələbəsi Mehdiyeva Mehin Vəsfə qızına məxsus tələbə biletini itdiyi üçün etibarsız sayılır.

***

31.10.2016-cı il tarixində "ASAN 1" tərəfindən Haqverdiyev Füzuli Mənaf oğlunun adına verilmiş AZE № 6542312 şəxsiyyət vəsiqəsi, 12.01.2018-ci il tarixdə Naxçıvan Muxtar Respublikası DİN DYP QİTBŞ tərəfindən verilmiş AD № 102091 qeydiyyat şəhadətnaməsi və AB № 099890 sürücülük vəsiqəsi itdiyi üçün etibarsız sayılır.

Baş redaktor:

Bəhruz Quliyev

Baş redaktorun müavinləri:

**Valeh Məhərrəmli
Fətulla Həsənov**

Ünvanımızı: Bakı şəhəri,
Üzeyir Hacıbəyov
küçəsi, 66.

Şəhadətnamə №: 022492
<http://www.ses-news.az>
<http://www.sesqazeti.az>
E-mail: ses@sia.az
Tel: 598-33-90 **Faks:** 493-11-62

Redaksiyanın mövqeyi ilə müəllifin mövqeyi üst-üstə düşməyə bilər.

Qəzet "Ses" in komputer mərkəzində yığılır, sahifələnir.
"Azərbaycan" nəşriyyatında çap olunur
Qəzetdə AzərTAC, SIA və AZADINFORM informasiya agentliklərinin məlumatlarından istifadə olunur.

**Qəzet
bazar və bazar
ertəsindən
başqa hər gün
nəşr olunur
Tiraj: 5500**

Ses

Son sahifə

7 noyabr

"Inter" "Barselona" ilə matçın bilet satışından 5,8 milyon avro gəlir götürəcək

UEFA Çempionlar Liqasının qrup mərhələsinin dördüncü turunda "Inter" klubu "Barselona" ilə matçın biletlərinin satışından İtaliya futbolu üçün rekord məbləğdə - 5,8 milyon avro gəlir götürəcək. TASS informasiya agentliyi xəbər verir ki, noyabrın 6-da "Cüzeppə Meazza" stadionunda keçiriləcək matça 73,5 min azarkeşin baxması gözlənilir.

İtaliya futbolunda bilet satışından əldə olunan 5,2 milyon avro məbləğində əvvəlki rekord UEFA Çempionlar Liqasının 2017-2018-ci il mövsümünün yarıfinalında "Roma"- "Liverpul" (4:2) oyununda qeydə alınmışdı. Bundan başqa, "Inter"in İtaliya çempionatında doğma meydanda "Juventus'a (2:3) qarşı keçirdiyi oyunda da bilet satışından eyni məbləğdə gəlir əldə edilmişdi. Qeyd edək ki, UEFA Çempionlar Liqasının qrup mərhələsində üç turdan sonra "Barselona" 9 xalla B qrupunda liderlik edir. "Inter"in aktivində 6, "PESV Eindhoven" in və "Tottenham" in 1 xalı var.

Beynəlxalq Paralimpiya Komitəsinin prezidenti Endryu Parsons Bakiya gələcək

Beynəlxalq Paralimpiya Komitəsinin prezidenti Endryu Parsons noyabrın 13-də Bakiya gələcək. Azərbaycan Milli Paralimpiya Komitəsində AZORTAC-a bildirilər ki, E.Parsons bir sıra tədbirlərlə yanaşı, IV Uşaq Paralimpiya İdman Oyunlarının rəsmi açılış mərasimində də iştirak edəcək. Səfərə noyabrın 16-da yekun vurulacaq.

"Trabzonspor" Burak Yılmazı cəzalandırdı

"Trabzonspor" futbolcusu Burak Yılmazı cəzalandırdı. Qol.az-in məlumatına görə, bu barədə klubun prezidenti Ahmet Ağaoğlu "NTV" yə açıqlamasında deyib. O, türk hücumçunun "Bursaspor"la matçda azarkeşlərə qarşı etdiyi hərəkət səbəbindən cəzalandırıldığını bildirib: "Burak Yılmazı 500 min türk lirası məbləğində cərimələdi. O, müqavilə ilə bu klubla məxsusdur. Bundan sonra baş məşqçimiz Ünal Karaman Burakın oynayıb-oynamayaqına qərar verəcək".

PSJ Arbitraj Məhkəməsinə apellyasiya şikayəti verib

PSJ klubu İdman Arbitraj Məhkəməsinə (İAM) apellyasiya şikayəti verib. "Footballhd.ru" portalı xəbər verir ki, bu, maliyyə UEFA-nın "Fair-play" qaydaları əsasında klubu qarşı başlatdığı yeni araştırma ilə bağlıdır.

UEFA-nın "Pari Sen-Jermen"ə qarşı maliyyə pozuntusu ilə bağlı ittihamları Neymarın rekord məbləğdə bu klubla transferinə və Kilian Mbappenin icareyə götürülməsinə dair müqavilələrdən sonra başlayıb. Braziliyalı hücumçunun alış Kluba 220 milyon avroya başa gəlib. Fransız futbolçunun "Monako"dan icarəsi üçün isə klub 180 milyon avro ödəyib.

UEFA bundan əvvəl PSJ-ə klubun xərcəldiyi məbləğin qazancından çox olmaması barədə xəberdarlıq etməsinə baxmayaraq, heç bir cəza tədbiri tətbiq etməmişdi. Sentyabrda isə UEFA parislişlərin maliyyə vəziyyətini daha yaxından öyrənmək məqsədilə prosesləri yenidən bərpa edib. Lozannada başlanan proses 2-3 ay davam edə bilər.